ئىبراھىم مىللىتى

التوحيد

شەيخ مۇھەممەد ئىبنى ئابدۇلۋاھھاب

تەرجىمە قىلغۇچى؛ ئەبۇ مۇھەممەد مۇھاجىر

التوكيد

ئاللاھنىڭ بەندىلەر ئۈستىدىكى ھەققى

تەرجىمە قىلغۇچى: ئەبۇ مۇھەممەد مۇھاجىر

بسم الله الرحمن الرحيم

كىرىش سۆز

بارچە ھەمدىلەر ئالالاھقا خاستۇر، دۇرۇت ۋە سالاملار رەسۇلۇللاھ ﷺگە، ئۇنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرىغا، ساھابىلىرىگە ۋە ئۇنىڭغا ئەگەشكەن كىشىلەرگە بولسۇن!

بۇ شەيخ مۇھەممەد ئىبنى ئابدۇلۋاھھابنىڭ رحمه الله [تەۋھىد كىتابى] ناملىق رىسالىسى بولۇپ، شەيخ بۇ رىسالىنى ئەرەب يېرىم ئارىلىدا كىشىلەرنى تەۋھىدكە چاقىرىش ئۈچۈن يېزىپ چىققان. شەيخنىڭ مەنھەجى بولسا؛ 1- يېگانە شېرىكى يوق ئالالاھقىلا ئىبادەت قىلىشقا بۇيرۇش، شۇنىڭغا قىزىقتۇرۇش، شۇنىڭ ئۈچۈن دوستلىشىش ۋە تەۋھىدنى تاشلىغان كىشىنى كافىرغا چىقىرىش.

2- ئىبادەتتە ئالالاھقا شېرىك كەلتۈرۈشتىن ئاگاھلاندۇرۇش، شۇنىڭدا قاتتىق بولۇش، شۇنىڭ ئۈچۈن دۈشمەنلىشىش ۋە شېرىكنى قىلغان كىشىنى كافىرغا چىقىرىش.

بۇ رىسالە شەيخنىڭ باشقا رىساللىرىگە ئوخشاش كېرىش سۆز ۋە تەقرىز يېزىشقا موھتاج ئەمەس، بۇنى پەقەت ۋاراقلاپ ئوقۇغۇچى ئۇنىڭ ئىلمىگە مول رىسالە ئىكەنلىكىنى بىلىدۇ. پەقەت بۇنى ۋاراقلاپ كۆرگەن ئوقۇرمەن بۇنىڭ ناھايىتى ياخشى يېزىلغانلىقى ۋە ئىلمىنىڭ موللىقىنى بىلىدۇ. بولۇپمۇ بۇ رىسالە ئۆز ھاياتىنى ئەنبىيالار مەنھەجى بولغان تەۋھىدنى بايان قىلىش، ھەممە ئاللاھنىڭ بەندىلەر ئۈستىدىكى قۇلچىلىق ۋە ئۇنىڭغا قىلىنغان ئىبادەتتىكى ئىخلاسنىڭ بارلىق تۈرلىرىنى بايان قىلىپ چۈشەندۈرۈش بىلەن ئۆتكۈزدى.

شەيخ مۇھەممەد ئىبنى ئابدۇلۋاھھاب ﵀ ئەرەب يېرىم ئارىلى ئىچى ۋە سىرتىدا بارلىق شېرىك، بۇتپەرەسلىك، بىددئەت ۋە خۇراپاتلارغا قاتتىق قارشى تۇردى، تەۋھىد دەۋىتىگە قارشى تۇرغان ھەرقانداق ئادەمگە قارشى جىھاد قىلىپ تەۋھىد بىلەن جىھادنى بىرگە ئېلىپ ماڭدى، شەيخ ئۆز دەۋرىدىكى ئىمام بولۇپ قالدى، ئاللاھ ئۇنىڭ قولى ئارقىلىق شۇ ۋاقىتتا كۆپ كىشىلەر چۈشۈپ قېلىۋاتقان شېرىكتىن پاكلاپ ئۆچۈپ قالاي دەپ قالغان تەۋھىدنى بۇ ئىمام ئارقىلىق يېڭىلىدى. شەيخنى رەسۇلۇللاھﷺ: «ئاللاھ بۇ

ئۈممەتكە ھەريۈز يىلنىڭ بېشىدا بۇ ئۈممەتنىڭ دىنىنى يېڭىلايدىغان كىشىلەرنى ئەۋەتىدۇ» دېگەن كىشىلەر قاتارىدىن دەپ ئويلايمىز.

بىز بۈگۈن بۇ قىممەتلىك رىسالىنى تارقىتىشقا يەنى شەيخ مۇھەممەد ئىبنى ئابدۇلۋاھھابﷺ، ئۇنىڭدىن كېيىن ئۇنىڭ باللىرى، نەۋرىلىرى ۋە نەجدى دەۋەتچى ئالىملىرى چاقىرغان ۋە ئۇنىڭ ئۈچۈن جىھاد قىلغان ساپ ئەقىدىنى ۋە تەۋھىدنى كەڭ تارقىتىشىمىزغا ئەرزىيدۇ.

بۇ كىتابنى تەرجىمە قىلىپ تارقىتىشىمىزغا ئاسانلىق بەرگەن ئاللاھقا ھەمدە ئېيتىمىز، ھەمدە شەيخ يېزىلغان شۇ دەۋردىن ھازىرغا قەدەر تاغۇت ۋە ئۇنىڭ مالايلىرى ۋەھھابىلار، تەكپىرىلەر ۋە خەۋارىجلار دېگەن نامدا ئۇرۇش ئېچىۋاتقان بۇ تەۋھىد ئەقىدىسىنى تارقىتىش بىلەن شەرەپلەندۈرگەن ئاللاھقا شۈكۈر ئېيتىمىز. لېكىن ئۇلار قانداقمۇ تەۋھىد نۇرىنى ئۆچۈرۈپ تاشلىيالىسۇن، ئاللاھ مۇئمىنلەرنى كافىرلار ئۈستىدىن غالىب قىلغۇچىدۇر،

ئاللاھقا تەۋھىد بىلەن ئىبادەت قىلغۇچىلار قاتارىدىن بولۇشىمىز ئۈچۈن «تەۋھىد» ناملىق كىتابىنىڭ قىسقىچە نۇسخىسىنى

سۈننىمىز، تەرجىمە ۋە ئىملا جەھەتتە خاتالىق بولسا تۈزۈتىپ ئوقۇغۇچىلارنى تەۋسىيە قىلىمىز.

ئاللاھدىن كىتابنى تەرجىمە قىلغۇچى قېرىنداشلارغا ئۈزۈلمەس ئەجىر ـ ساۋاب بېرىشنى سورايمىز. بۇ كىتابنى بېسىپ تارقىتىشتا تۆھپە قوشقان ھەربىر قېرىنداشىمىزغا ئاللاھتىن ياخشى مۇكاپات بېرىشنى سورايمىز. چۈنكى رەببىمىز ئاللاھ سېخى زاتتۇر.

ئەبۇ مۇھەممەد مۇھاجىر

ھىجرىيە 1439 ـ يىلى شەۋۋال كۈنلىرى

ئاللاھنىڭ بەندىلەر ئۈستىدىكى ھەققى

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ جىنلارنى، ئىنسانلارنى پەقەت ماڭا ئىبادەت قىلىش ئۈچۈنلا ياراتتىم. [زارىيات 57-ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولاً أَنِ اعْبُدُواْ اللّهَ وَاجْتَنِبُواْ الطَّاغُوتَ﴾ بىز ھەقىقەتەن ھەر بىر ئۈممەتكە: «اللە قا ئىبادەت قىلىڭلار، تاغۇتقا ئىبادەت قىلىشتىن يىراق بولۇڭلار» دەپ ئەلچىلەرنى ئەۋەتتۇق.[نەھل 36-ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَقَضَى رَبُّكَ أَلاَّ تَعْبُدُواْ إِلاَّ إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا﴾ رەببىڭ پەقەت ئۇنىڭ ئۆزىگىلا ئىبادەت قىلىشىڭلارنى ۋە ئاتا - ئاناڭلارغا ياخشىلىق قىلىشىڭلارنى تەۋسىيە قىلدى. [ئىسرا23-ئايەت] ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَاعْبُدُواْ اللّهَ وَلاَ تُشْرِكُواْ بِهِ شَيْئًا﴾ئاللاھقىلا ئىبادەت قىلىڭلار ھېچ نەرسىنى شېرىك كەلتۈرمەڭلار.[نىسا 32-ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿قُلْ تَعَالَوْاْ أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ أَلاَّ تُشْرِكُواْ بِهِ شَيْئًا﴾ ئېيتقىنكى، «سىلەر كېلىڭلار (ئاڭلاڭلار)، اللە ھارام قىلغان

نەرسىلەرنى سىلەرگە ئوقۇپ بېرەي: سىلەر الله قا ھېچ نەرسىنى شېرىك كەلتۈرمەڭلار،[ئەنئام 151 ـ ئايەت]

ئىبنى مەسئۇدﷺمۇنداق دېدى: مۇھەممەدﷺنىڭ ئاخىرقى ۋەسىيىتىگە قاراشنى مەقسەت قىلغان كىشى ئاللاھنىڭ بۇ ئايىتىنى ئوقۇسۇن: (قُلْ تَعَالَوْاْ أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ) – إلى قوله – (وَأَنَّ هَـذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا..)

مۇئازﷺرىۋايەت قىلىدۇكى: رەسۇلۇللاھﷺ نىڭ ئېشىكىنىڭ ئارقىسىغا مىنىۋالغان ئىدىم، ئۇ ماڭا ـئى مۇئاز ئاللاھنىڭ بەندىلەر ئۈستىدىكى ۋە بەندىلەرنىڭ ئاللاھنىڭ ئۈستىدىكى ھەققىنى بىلەمسەن؟ـدېدى، مەن – ئاللاھ ۋە ئۇنىڭ ئەلچىسى ئەڭ ياخشى بىلگۈچى- دېدىم، ئۇ - ئاللاھنىڭ بەندىلەر ئۈستىدىكى ھەققى ئاللاھقىلا ئىبادەت قىلىش، ئۇنىڭغا ھېچ نەرسىنى شېرىك كەلتۈرمەسلىك، بەندىلەرنىڭ ئاللاھ ئۈستىدىكى ھەققى شۇكى ھېچ نەرسىنى شېرىك كەلتۈرمىگەن كىشىنى ئازاپلىماسلىقدۇر- دېدى، مەن- ئەي ئاللاھنىڭ ئەلچىسى كىشىلەرگە خۇش بىشارەت بەرمەيمۇ؟ ـدېدىم، ئۇ- خۇش بىشارەت بەرمىگىن ئۇلار يۆلىنىۋالىدۇ – دېدى.[بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى]

تەۋھىدنىڭ پەزىلەتلىرى ۋە گۇناھلارغا كەپارەت بولىشى

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿الَّذِينَ آمَنُواْ وَلَمْ يَلْبِسُواْ إِيمَانَهُم بِظُلْمٍ﴾ئازابتىن ئەمىن بولۇش ئىمان ئېيتقان، ئىمانىغا شېرىكنى ئارىلاشتۇرمىغان ئادەملەرگە مەنسۇپتۇر، ئۇلار ھىدايەت تاپقۇچىلاردۇر.[ئەنئام 82-ئايەت]

ئۇبادە ئىبنى سامىتﷺرىۋايەت قىلىدۇكى: رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن؛ ئاللاھتىن باشقا مەئبۇد بەرھەق يوق، ئۇ يەككە يېگانە ئۇنىڭ شېرىكى يوق، مۇھەممەد ئاللاھنىڭ بەندىسى ۋە ئەلچىسى، ھەقىقەتەن ئەيسا ئاللاھنىڭ بەندىسى ۋە ئەلچىسى، مەريەمگە تاشلىغان روھ ۋە كەلىمىسى، جەننەت ھەق جەھەننەم ھەق دەپ گۇۋاھلىق بەرگەن كىشىنى، ئاللاھ ئۇ كىشىنىڭ قىلغان ئەملى بويىچە جەننەتكە كىرگۈزىدۇ. [بۇخارى رىۋايىتى]

ئۇتبانىنىڭ ھەدىسىدە تەۋھىد كەلىمىسىنى ئاللاھنىڭ يۈزىنى تەلەپ قىلىپ دېگەن كىشىگە، ئاللاھ جەھەننەم ئوتىنى ھارام قىلدى.

ئەبۇ سەئىد ئەلخۇدرىﷺ رەسۇلۇللاھتىنﷺرىۋايەت قىلىدۇكى؛ مۇسا – ئى رەببىم سېنى ئەسلەيدىغان ۋە ساڭا دۇئا قىلىدىغان كەلىمېنى ئۆگۈتۈپ قويغىن – دېدى، ئاللاھ – ئەي مۇسا لا إله إلا الله دېگىن- دېدى، مۇسا- ئى رەببىم بەندىلىرىڭنىڭ ھەممىسى شۇنى دەيدىكەن – دېدى، ئاللاھ- ئەي مۇسا ئەگەر يەتتە قات ئاسمان، مەندىن باشقىلار ۋە يەتتە قات زېمىن بىر تەرەپتىكە قويۇلسا لا إله إلا الله يەنە بىر تەرەپكە قويۇلسا ئۇ ئەلۋەتتە ئۇلارنى بېسىپ كېتەتتى. [رواه ابن حبان، والحاكم وصححه].

ئەنەسﷺرىۋايەت قىلىدۇكى؛ رەسۇلۇللاھنىڭ ﷺ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم، ئۇ- ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ئەي ئادەم باللىرى ماڭا شېرىك كەلتۈرمەستىن زېمىن توشقۇچىلىك خاتالىق بىلەن كەلسەڭلار مەن سىلەرگە زېمىن توشقۇچىلىك مەغپىرەت بىلەن كېلىمەن. [تىرمىزى رىۋايىتى]

تەۋھىدنى ھەقىقەتكە چىقارغان كىشى جەننەتكە ھېسابسىز كىرىدۇ

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا وَلَمْ يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ئىبراھىم ھەقىقەتەن (ياخشى خىسلەتلەرنى ئۆزلەشتۈرگۈچى) پېشىۋا ئىمام، الله قا ئىتائەتمەن (باتىل دىنلاردىن ھەق دىنغا بۇرالغۇچى يەنى ھەق دىنغا ئېتىقاد قىلغۇچى) ئىدى. ئۇ الله قا شېرىك كەلتۈرگۈچىلەردىن ئەمەس ئىدى.[نەھل120-ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَالَّذِينَ هُم بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ﴾ رەببىغا شېرىك كەلتۈرمەيدىغان كىشىلەر [مۇئمىنۇن59-ئايەت]

ھۇسەيىن ئىبنى ئابدۇراھمانﷺرىۋايەت قىلىدۇكى: سەئىد ئىبنى جۇبەيرنىڭﷺيېنىدا ئىدىم، ئۇ- تۈنۈگۈن چۈشۈپ كەتكەن يۇلتۇزنى قايسىڭلار كۆردۈڭلار؟- دېدى، مەن دېدىم دە نامازدا بولمىغانلىقىمنى مېنى چايان چېقىۋالغانلىقىنى دېدىم، ئۇ- نېمە قىلدىڭ- دېدى، مەن- رۇقيە (كېسەلنىڭ شىپا تېپىشى ئۈچۈن ئوقۇلىدىغان دۇئا) تەلەپ قىلىپ ئوقۇتتۇم – دېدىم، ئۇ- نېمە ئۈچۈن شۇنداق قىلدىڭ؟- دېدى، شەئبى رىۋايەت قىلغان ھەدىسكە

ئاساسەن-دېدىم، ئۇ- ئۇ سىلەرگە قايسى ھەدىسنى رىۋايەت قىلىپ بەرگەنتى- دېدى، مەن- بۇرەيدە ئىبنى ھۇسەيىبتىنﷺرىۋايەت قىلىدۇكى؛ كۆز تەككەن، قىزىتما ئۆرلەشكە رۇقيە ئۇقۇش بار- دېدىم، ئۇ – ئاڭلىغىنىغا ئەمەل قىلغان كىشى ياخشى ئەمما ئىبنى ئاbbasﷺرەسۇلۇللاھﷺدىن رىۋايەت قىلىدۇكى: ئۇ مۇنداق دېگەن- ئۈممەتلەر ماڭا تەڭلەندى، ئۇلاردىن بىر توپ كىشىلەر ئەگەشكەن نەبىينى كۆردۈم، بىرەر كىشى ئەگەشمىگەن نەبىينىمۇ كۆردۈم، شۇ ئەسنادا ماڭا كۆپ كىشىلەر تەڭلەندى، ئۇلارنى مېنىڭ ئۈممۈتۈممىكىن دەپ ئويلىدۇم، بۇ مۇسا ۋە ئۇنىڭ قوۋمى دېيىلدى، ئارقىدىنلا يەنە كۆپ كىشىلەرنى كۆردۈم، بۇ سېنىڭ ئۈممىتىڭ ئۇلاردىن يەتمىشمىڭ كىشى جەننەتكە ھېساپسىز، ئازاپسىز كىرىدۇ دېيىلدى، شۇندىلا رەسۇلۇللاھﷺئۆيىگە كىرىپ كەتتى، كىشىلەر ئۇلار توغرىسىدا بەس مۇنازىرە قىلىشتى، ئۇلارنىڭ بەزىسى دېدىكى ئۇلار رەسۇلۇللاھنىڭ ساھابىلىرى، ئۇلارنىڭ بەزىسى دېدىكى ئۇلار ئىسلامدا تۇغۇلۇپ ئاللاھقا ھېچ نەرسىنى شېرىك قىلمىغانلار ۋە ئۇنىڭدىن باشقا سۆزلەرنىمۇ قىلىشتى، ئۇلارنىڭ يېنىغا رەسۇلۇللاھﷺ قايتا چىقىپ دېدىكى ئۇلار رۇقيە تەلەپ قىلمىغانلار، جاراھەتلىرىنى داغلىمىغانلار، شۇم پال ئالمىغانلار ۋە ئاللاھقا تەۋەككۇل قىلغانلار-

دېدى، ئۇكاشە ئىبنى مۇھسىنﷺئورنىدىن تۇرۇپ- مېنىڭ ئۇلاردىن بولۇشىمغا ئاللاھقا دۇئا قىلىپ قويغىن- دېدى، رەسۇلۇللاھﷺسەن ئۇلاردىن دېدى، يەنە بىر كىشى- مېنىڭ ئۇلاردىن بولۇشىمغا ئاللاھقا دۇئا قىلىپ قويغىن- دېدى، رەسۇلۇللاھﷺ— ساڭا ئۇكاشە ئىلگىرى بولۇپ بولدى- دېدى.

شېرىكتىن قورقۇش

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿إِنَّ اللّهَ لاَ يَغْفِرُ أَن يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَن يَشَاءُ﴾ الله ھەقىقەتەن الله قا شېرىك كەلتۈرۈش گۇناھىنى مەغپىرەت قىلمايدۇ، خالىغان ئادەمنىڭ ئۇنىڭدىن باشقا گۇناھىنى مەغپىرەت قىلىدۇ. [نىسا 48-ئايەت]

ئىبراھىمﷺمۇنداق دېدى: مېنى ۋە مېنىڭ ئەۋلادلىرىمنى بۇتلارغا چوقۇنۇشتىن يىراق قىلغىن.[ئىبراھىم 35-ئايەت]

رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېدى؛ سىلەرگە كىچىك شېرىكتىن بەكرەك ئەندىشە قىلىمەن، ئۇنىڭدىن ئۇ نىمە دەپ سورالدى، ئۇ-رىيا-دېدى.

ئىبنى مەسئۇدﷺرىۋايەت قىلىدۇكى؛ رەسۇلۇللاھﷺ- ئاللاھنىڭ باشقىسىغا دۇئا قىلغان ھالەتتە ئۆلۈپ كەتكەن كىشى جەھەننەمگە كىرىدۇ-دېدى. [رواه البخاري].

جابىرﷺرىۋايەت قىلىدۇكى؛ رەسۇلۇللاھﷺ – ئاللاھقا ھېچ نەرسىنى شېرىك كەلتۈرمەي ئۇچراشقان كىشى جەننەتكە كىرىدۇ،

شېرىك كەلتۈرۈپ ئۆچراشقان كىشى جەھەننەمگە كىرىدۇ-دېدى[رواه مسلم].

لا إله الاالله قا دەۋەت قىلىش

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿قُلْ هَـذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَاْ وَمَنِ اتَّبَعَنِي﴾ ئېيتقىنكى، «بۇ مېنىڭ يولۇمدۇر، (كىشىلەرنى) الله قا دەۋەت قىلىمەن، مەن ۋە ماڭا ئەگەشكەنلەر روشەن دەلىلگە ئاساسلىنىمىز. الله پاكتۇر، مەن مۇشرىكلاردىن ئەمەسمەن». [يۈسۈف108ـ ئايەت]

ئىبنى ئابباسﷺرىۋايەت قىلىدۇكى؛ رەسۇلۇللاھﷺ مۇئازﷺنى يەمەنگە ئەۋەتكەن ۋاقتتا ئۇنىڭغا مۇنداق دېدى-كىتاب ئەھلىدىن بولغان قوۋمنىڭ يېنىغا بارسەن، ئۇلارنى دەسلەپتە-لا إله إلا الله ـ دەپ گۇۋاھلىق بېرىشكە چاقىرغىن، يەنە بىر رىۋايەتتە ئاللاھنى يەككە يېگانە قىلىشقا چاقىرغىن، ئۇلار ساڭا بۇنىڭدا ئىتائەت قىلسا ئاللاھ ئۇلارغا بىر كېچە- كۈندۈزدە بەش ۋاقىت نامازنى پەرز قىلغانلىقىنى ئۆگەتكىن، ئۇلار ساڭا بۇنىڭدا ئىتائەت قىلسا ئاللاھ ئۇلارغا زاكاتنى پەرز قىلغانلىقىنى بايلاردىن ئېلىنىپ نامراتلارغا بېرىلىدىغانلىقىنى ئۆگەتكىن، ئۇلار ساڭا بۇنىڭدا ئىتائەت قىلسا ئۇلارنىڭ ماللىرىنىڭ ئەڭ ياخشىسىنى ئېلىشتىن ساقلانغىن،

مەزلۇمنىڭ دۇئاسىدىن قورقىن، ئۇنىڭ بىلەن ئاللاھنىڭ ئوتتۇرىسىدا توسالغۇ يوق.[بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى]

ئەبى ھەزىم سەھل ئىبنى سەئىدﷺ دىن رىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھ ﷺ خەيبەر كۈنى «ئەتە بايراقنى ئاللاھ ئۇنىڭ قولى ئارقىلىق پەتھىنى بېرىدىغان، ئۇ ئاللاھنى ۋە رەسۇلىنى ياخشى كۆرىدىغان، ئاللاھ ۋە رەسۇلىمۇ ئۇنى ياخشى كۆرىدىغان كىشىگە بېرىمەن» دېدى. كىشىلەر كىمگە بېرەر دېگەن ھالەتتە كەچ قىلىشتى ۋە بايراقنىڭ ئۆزىگە بېرىلىشىنى ئارزۇ قىلىپ ئەتىگەن كەلدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ «ئەلى قەيەردە؟» دەپ سورىدى، «ئۇنىڭ كۆزى ئاغرىق ئىدى» دېيىلدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇنىڭ كۆزىگە تۈكۈرۈپ دۇئا قىلىپ قويىدى، كۆزى بۇرۇنقىدەك ساقايدى، ئۇنىڭغا بايراقنى بەردى. ئەلىﷺئۇلار بىزگە ئوخشاش بولغۇچە ئۇرۇش قىلامدىم؟» دەپ سورىدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ «ئۇلار بىلەن ئۇرۇش قىلىشتىن بۇرۇن ئادەم ئەۋەتكىن، ئۇلارنى ئىسلامغا دەۋەت قىلغىن، ئۇلارغا ۋاجىپ بولغان ئەمەللەرنى خەۋەر قىلغىن. ئاللاھ بىلەن قەسەمكى، سەن سەۋەبلىك ئاللاھ بىر كىشىنى ھىدايەت قىلسا، بۇ

سەن ئۇچۇن قىزىل تۆگىدىنمۇ ياخشىدۇر» دېدى. [بىرلىككە كەلگەن ھەدىس].

تەۋھىدنىڭ تەپسىرى- لا إله إلا الله –

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿أُولَـئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَى رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ﴾ ئۇلار (الله نى قويۇپ ئىلاھ دەپ) ئىبادەت قىلىدىغانلارنىڭ (ئۆزلىرى ئىبادەت ئارقىلىق) رەببىغا يېقىن بولۇشنى تىلەيدۇ، ئۇلارنىڭ قايسىسى (رەببىگە) يېقىنراق؟[ئىسرا 57-ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاء مِّمَّا تَعْبُدُونَ إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي﴾ ئۆز ۋاقتىدا ئىبراھىم ئاتىسىغا ۋە قەۋمىگە ئېيتتى: «سىلەر چوقۇنۇۋاتقان بۇتلاردىن مەن راستلا ئادا ـ جۇدامەن پەقەت مېنى ياراتقان الله مېنى (توغرا يولغا) باشلايدۇ».[زۇخرۇف 27-ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿اتَّخَذُواْ أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللّه﴾ ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ ئالىملىرىنى ، راھىبلىرىنى (يەھۇدىيلار بىلەن ناسارالارنىڭ دىنىي باشلىقلىرىنى، ئۆلىمالىرىنى) ۋە مەريەم ئوغلى مەسىھنى مەئبۇد قىلىۋالدى.[تەۋبە 31-ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللّهِ أَندَاداً يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللّهِ﴾ بەزى ئادەملەر الله تىن باشقا (يەنى باتىل

ئىلاھلارنى) الله قا شېرىك قىلىۋالىدۇ، ئۇلارنى (مۆئمىنلەرنىڭ) الله نى دوست تۇتقىنىدەك دوست تۇتىدۇ، (يەنى ئۇلۇغلايدۇ ۋە ئۇلارغا بويسۇنىدۇ). [بەقەر165-ئايەت]

ئەبۇ مالىك ئەشجەئىﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، كىمكى لا إله إلا الله دېسە، ئاللاھتىن باشقا ئىبادەت قىلىنىدىغان ئىلاھلارغا كافىر بولسا ئۇنىڭ مېلى قېنى ھارام، ئۇنىڭ ھېسابى ئاللاھقا بولىدۇ.[مۇسلىم رىۋايىتى]

ھالقا ۋە يىپلارنى بالايى-ئاپەتنى دەپئى قىلىدۇ دەپ تاقىۋىلىش شېرىكنىڭ قاتارىدىن

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿قُلْ أَفَرَأَيْتُم مَّا تَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّهِ ﴾ئەگەر ئۇلاردىن: «ئاسمانلارنى ۋە زېمىننى كىم ياراتقان» دەپ سورىساڭ، شۈبھىسىزكى، ئۇلار: «الله ياراتقان» دەيدۇ. ئېيتقىنكى، «ئەگەر الله ماڭا بىرەر زىيان ـ زەخمەت يەتكۈزۈشنى ئىرادە قىلسا، ئۇنى دەپئى قىلىشقا، يا الله ماڭا رەھمەت قىلىشنى ئىرادە قىلسا، ئۇنى توسۇۋېلىشقا، الله تىن باشقا سىلەر ئىبادەت قىلىۋاتقان مەئبۇدلار قادىر بولالامدۇ؟ [زۇمەر 38ـ ئايەت]

ئىمران ئىبنى ھۇسەيىندىنﷺرىۋايەت قىلىدۇكى؛ رەسۇلۇللاھﷺ قولىغا سېرىق ھالقا سېلىۋالغان كىشىنى كۆرۈپ – بۇ نېمە؟- دېدى، ئۇ- بۇشاڭلىقتىن شۇنداق قىلىۋالدىم – دېدى، رەسۇلۇللاھ- ئۇنى تاشلىۋەت ئۇ ساڭا بۇشاڭلىقنىڭ باشقىسىنى زىيادە قىلمايدۇ، ئەگەردە شۇ ھالەتتە ئۆلۈپ كەتسەڭ مەڭگۈ نىجاتلىققا ئېرىشەلمەيسەن-دېدى،[رواه أحمد بسند لا بأس به.]

ئۇقبە ئىبنى ئامىرﷺرىۋايەت قىلىدۇكى؛ تۇمار ئېسىۋالغان كىشىنىڭ ئىشىنى ئاللاھ تولۇقلاپ بەرمەيدۇ، كۆزمۇنچىقى ئېسىۋالغان كىشىنى ئاللاھ كۆز تېگىشتىن ساقلىمايدۇ.[رواه أحمد.] باشقا رىۋايەتتە – تۇمارئېسىۋالغان كىشى شېرىك كەلتۈرگەن بولىدۇ.

ئىبنى ئەبى ھاتەمﷺھۇزەيفىدىنﷺرىۋايەت قىلىدۇكى؛ ئۇ قولىغا قىزىتما سەۋەبىدىن يىپ چىگىۋالغان كىشىنى كۆرۈپ، ئۇنىڭ قولىدىكى يىپنى كېسىۋەتتى ۋە بۇ ئايەتنى تىلاۋەت قىلدى، ﴿وما يؤمن أكثرهم بالله إلا وهم مشركون﴾ ئۇلارنىڭ تولىسى الله قا شېرىك كەلتۈرۈپ تۇرۇپ ئىشىنىدۇ.[يۇسۇف 106-ئايەت]

شېرىك دۇئاسى ئوقۇش، تۇمار ئېسىشلىش

ئەبۇ بۇشەير ئەنسارىﷺرىۋايەت قىلىدۇكى: ئۇ رەسۇلۇللاھقاﷺ بەزى سەپەرلىرىدە ھەمراھ بولغان ئىدى، رەسۇلۇللاھ تۆگىلەرنىڭ بويۇنلىرىغا ئېسىۋېلىنغان تۇمارلارنى كېسىۋېتىشكە ئەلچىلەرنى ئەۋەتتى، [مۇسلىم رىۋايىتى]

ئىبنى مەسئۇدﷺ رىۋايەت قىلىدۇكى: رەسۇلۇللاھنىڭﷺمۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم، شېرىك دۇئاسى ئوقۇش، تۇمار ئېسىشلىش ۋە ئامراق قىلىش تۇمارى ئېسىشلىش شېرىكنىڭ قاتارىدىن. [رواه أحمد وأبو داود].

ئابدۇللاھ ئىبنى ئەكىيمﷺرىۋايەت قىلىدۇكى: كىمكى بىرەر نەرسە ئېسىۋالسا ئۇنىڭغا ۋەكىل قىلىنىپ قالىدۇ. [رواه أحمد والترمذي].

التمائم: كىچىك بالىلارغا كۆز تېگىشتىن ساقلىنىش ئۈچۈن ئېسىپ قويۇلىدىغان تۇمار، لېكىن سەلەپلەرنىڭ بەزىسى قۇرئاندىكى ئايەتلەردىن بولسا رۇخسەت قىلغان، بەزىسى رۇخسەت قىلمىغان، ئىبنى مەسئۇد ئۇنى چەكلەنگەن ئىشلار قاتارىدىن قىلغان.

الرقى: شېرىكتىن خالى بولغان قۇرئان سۈننەتتىكى دۇئالارغا رەسۇلۇللاھﷺقىزىتما ۋە كۆز تېگىشكە ئۇقۇشقا رۇخسەت قىلغان.

التولة: ئەر-ئاياللارنى بىر بىرىگە ئامراق قىلىش ئۈچۈن تەييارلانغان تۇمار.

رۇۋەيفىئﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھﷺماڭا مۇنداق دېگەن، ئەي رۇۋەيفىئ ئۆمۈدكى ھايات ئۇزۇن بولىشى مۇمكىن، كىشىلەرگە دەپ قويغىن، كىمكى ساقىلىنى چىگىۋالسا، تۇمار ئېسىۋالسا ۋە ھايۋانلارنىڭ سۆڭەكلىرى بىلەن ئىستىنجا قىلسا مۇھەممەد ئۇنىڭدىن ئادا –جۇدا بولىدۇ.[ئەھمەد رىۋايىتى]

دەرەخلەرنى، تاشلارنى ۋە ئۇلارنىڭ ئوخشاشلىرىنى ئۇلۇغلاش

سەئىيد ئىبنى جۇبەيرﷺرىۋايەت قىلىدۇكى ئۇ مۇنداق دېگەن، كىمكى تۇمار ئېسىۋالغان كىشىنىڭ تۇمارىنى كېسىۋەتسە قۇل ئازات قىلغانغا باراۋەر ئىش قىلغان بولىدۇ. [رواه وكيع].ئىبراھىمﷺمۇنداق دېگەن، سەلەپلەر ئايەت ۋە ئايەتنىڭ باشقىسىدىن بولغان تۇمارنى يامان كۆرەتتى.

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّى﴾ئېيتىپ بېقىڭلارچۇ! لات، ئۇززا ۋە ئۈچىنچىسى بولغان ماناتلار (الله تائالادەك كۈچ ـ قۇۋۋەتكە ئىگىمۇ؟)[نەجم 19ـئايەت]

ئەبى ۋاقىد لەيسىﷺرىۋايەت قىلىدۇكى؛ ئىسلامغا يېڭىدا كىرگەن ۋاقتىمىزدا رەسۇلۇللاھﷺبىلەن ھۇنەيىنگە چىقتۇق، مۇشرىكلار سىدرە دەرىخى يېنىدا ئېتىكاپتا ئولتۇرىدىكەن، قوراللىرىنى ئۇ دەرەخكە ئېسىپ قويىدىكەن، دەرەخنىڭ ئىسمى- زاتۇ ئەنۋات- ئۇ دەرەخنىڭ يېنىدىن ئۆتىۋېتىپ ئى رەسۇلۇللاھ بىزگىمۇ ئۇلارنىڭكىدەك زاتۇ ئەنۋات قىلىپ بەرگىن دىدۇق، رەسۇلۇللاھ- الله أكبر! ئىسرائىل

ئەۋلادى مۇساغا دېگەندەكلا دېدىڭلار: ـ(اجعل لنا إلهاً كما لهم آلهة قال إنكم قوم تجهلون)«ئى مۇسا! بىزگىمۇ ئۇلارنىڭ بۇتلىرىغا ئوخشاش بۇت ئورنىتىپ بەرگىن» دېدى. مۇسا: «سىلەر ھەقىقەتەن نادان قەۋم ئىكەنسىلەر» دېدى) سىلەر بۇرۇنقىلارنىڭ ئادىتىگە ئەگەشتىڭلار ـ دېدى. [رواه الترمذي وصححه].

ئاللاھنىڭ باشقىسىغا مال بوغۇزلاش

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿قُلْ إِنَّ صَلاَتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لاَ شَرِيكَ لَهُ ﴾ (ئى مۇھەممەد!) ئېيتقىنكى، «مېنىڭ نامىزىم، قۇربانلىقىم، ھاياتىم ۋە ماماتىم (دۇنيادا قىلغان ياخشىلىقلىرىم ۋە تائەت ـ ئىبادەتلىرىم) ئالەملەرنىڭ رەببى الله ئۈچۈندۇر.[ئەنئام 162ـ ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ﴾رەببىڭ ئۈچۈن ناماز ئوقۇغىن ۋە قۇربانلىق قىلغىن.[كەۋسەر2ـ ئايەت]

ئەلىﷺرىۋايەت قىلىدۇكى؛ رەسۇلۇللاھﷺتۆت ئىشنى سۆزلەپ بەردى، ئاللاھنىڭ باشقىسىغا مال بوغۇزلىغان كىشىگە ئاللاھ لەنەت قىلدى، ئاتا-ئانىسى لەنەت قىلغان كىشىگە ئاللاھ لەنەت قىلدى، بىدئەتچىگە ئورۇن بەرگەن كىشىگە ئاللاھ لەنەت قىلدى، زېمىننىڭ بەلگىسىنى(يەنى ئىككى كىشىنىڭ زېمىنى ئوتتۇرىسىدىكى پاسىل بەلگىسى) ئۆزگەرتكەن كىشىگە ئاللاھ لەنەت قىلدى.[رواه مسلم].

تارىق ئىبنى شىھابﷺرىۋايەت قىلىدۇكى: رەسۇلۇللاھﷺ-چۈشىنى توغرىسىدا بىر كىشى جەننەتكە كىردى، يەنە بىرى جەھەننەمگە كىردى- دېدى، ساھابىلار -ئەي رەسۇلۇللاھ بۇ قانداق بولغىنى- دېدى، ئۇ-ئىككى كىشى بۇتپەرەس قوۋمنىڭ يېنىغا كېلىپ قالدى، ئۇلارنىڭ بۇتىغا بىرەر نەرسىنى قۇربانلىق قىلماي ئۆتۈپ كېتىش مۇمكىنچىلىكى يوق ئىدى، ئىككى كىشىنىڭ بىرى دېدىكى مېنىڭ يېنىمدا قۇربانلىق بولغۇدەك نەرسە يوق دېدى، ئۇلار ئۇنىڭغا چىۋىننى بولسىمۇ قۇربانلىق قىلغىن دېدى، ئۇ شۇنداق قىلدى، ئۇلار ئۇنىڭ يولىنى ئېچىپ بەردى، ئەمما ئۇ كىشى جەھەننەمگە كىردى، ئۇلار يەنە بىرىگە قۇربانلىق قىلغىن دېدى، ئۇ ئاللاھنىڭ باشقىسىغا ھەرگىزمۇ قۇربانلىق قىلمايمەن دېدى، ئۇلار ئۇنى ئۆلتۈرۈۋەتتى ئەمما ئۇ كىشى جەننەتكە كىردى.[رواه أحمد].

ئاللاھنىڭ باشقىسىغا مال بوغۇزلىغان ئورۇندا ئاللاھ ئۈچۈن مال بوغۇزلانمايدۇ

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿لاَ تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا﴾ئۇ ئورۇندا مەڭگۈ ناماز ئوقۇمىغىن،[تەۋبە 108-ئايەت]

سابىت ئىبنى زەھھاكﷺرىۋايەت قىلىدۇكى: بىر كىشى بەۋانەدە (جاي نامى)تۆگە بوغۇزلاشقا نەزىر قىلدى، ئۇ رەسۇلۇللاھتىنﷺبۇنىڭ ئۈچۈن سوردى، رەسۇلۇللاھﷺئۇنىڭدىن سوردىكى-ئۇ ئورۇندا جاھىلىيەتتىكى ئىبادەت قىلىنىدىغان بۇتلاردىن بىرەر بۇت بولغانمۇ؟ ئۇلار ياق دېدى، رەسۇلۇللاھﷺيەنە – ئۇ ئورۇندا ئۇلارنىڭ بايراملىرى ئۆتكۈزىلگەنمۇ؟- دېدى، ئۇلار ياق دېدى، رەسۇلۇللاھﷺئۇنىڭغا-نەزرەڭگە ۋاپا قىلغىن، بىراق ئاللاھقا ئاسىيلىق بولىدىغان، ئادەم بالىسى ئىگە بولمىغان نەزرىگە ۋاپا قىلىنمايدۇ، [رواه أبو داود، وإسنادها على شرطهما].

ئاللاھنىڭ باشقىسىغا نەزر قىلىش شېرىك

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿يُوفُونَ بِالنَّذْرِ ﴾ئۇلار ئاللاھقا قىلغان نەزرىسگە ۋاپا قىلىدۇ.[دەھر 7-ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَمَا أَنفَقْتُم مِّن نَّفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُم مِّن نَّذْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُهُ﴾ نېمىنى خەير ـ ئېھسان قىلماڭلار ياكى (الله نىڭ يولىدا) نېمىنى ۋەدە قىلماڭلار، الله ئۇنى ھەقىقەتەن بىلىپ تۇرىدۇ[بەقەر 270-ئايەت]

ئائىشەﷺرىۋايەت قىلىدۇكى؛ رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن: ئاللاھقا ئىتائەت قىلىشقا نەزر قىلغان كىشى ئىتائەت قىلسۇن، ئاللاھقا ئاسيي بولۇشقا نەزر قىلغان كىشى ئاسيلىق قىلمىسۇن.[بۇخارى رىۋايىتى]

ئاللاھنىڭ باشقىسى بىلەن پاناھلىق تەلەپ قىلىش شېرىك

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِّنَ الْإِنسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِّنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا﴾ ئىنسانلاردىن بەزى كىشىلەر جىنلاردىن بولغان بەزى كىشىلەرگە سىغىناتتى، شۇنىڭ بىلەن جىنلار تېخىمۇ تەكەببۇرلىشىپ كەتتى.[جىن 6-ئايەت]

خەۋلە بىنتى ھەكىمﷺرىۋايەت قىلىدۇكى: رەسۇلۇللاھنىڭﷺ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم، كىمكى ئۆيگە كىرگەندە أعوذ بكلمات الله التامات من شر ما خلق، دەپ دۇئا قىلسا ئۇ ئۆيدىن چىقىپ كەتكۈچە ئۇنىڭغا ھېچ نەرسە زىيان سالالمايدۇ.[رواه مسلم].

ئاللاھنىڭ باشقىسىدىن مەدەت تەلەپ قىلىش ياكى دۇئا قىلىش شېرىك

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿وَلاَ تَدْعُ مِن دُونِ اللّهِ مَا لاَ يَنفَعُكَ وَلاَ يَضُرُّكَ فَإِن فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذًا مِّنَ الظَّالِمِينَ وَإِن يَمْسَسْكَ اللّهُ بِضُرٍّ فَلاَ كَاشِفَ لَهُ إِلاَّ هُوَ﴾ الله نى قويۇپ، ساڭا پايدا ـ زىيان يەتكۈزەلمەيدىغان نەرسىلەرگە ئىبادەت قىلمىغىن، ئەگەر ئۇلارغا ئىبادەت قىلساڭ، چوقۇم (ئۆزۈڭگە) زۇلۇم سالغۇچىلاردىن بولىسەن . ئەگەر الله ساڭا بىرەر زىيان ـ زەخمەت يەتكۈزۈشنى ئىرادە قىلسا، يالغۇز الله تىن باشقا ئۇنى دەپئى قىلغۇچى بولمايدۇ، ئەگەر الله ساڭا بىرەر ياخشىلىقنى ئىرادە قىلسا، الله نىڭ پەزلىنى قايتۇرغۇچى بولمايدۇ، الله پەزلىنى بەندىلىرىدىن خالىغان ئادەمگە يەتكۈزىدۇ، الله (بەندىلىرىنىڭ گۇناھىنى) مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر، (ئۇلارغا) مېھرىباندۇر» (دېيىلدى)[يۇنۇس 106-ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿فَابْتَغُوا عِندَ اللَّهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ﴾ رىزىقنى الله نىڭ يېنىدىن تەلەپ قىلىڭلار (رىزىق بېرىشكە پەقەت الله نىڭ ئۆزى قادىردۇر)، الله قا ئىبادەت قىلىڭلار ۋە ئۇنىڭغا شۈكۈر قىلىڭلار، الله نىڭ يېنىغا قايتۇرۇلىسىلەر.[ئەنكەبۇت 17-ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُو مِن دُونِ اللَّهِ مَن لَّا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يومِ الْقِيَامَةِ﴾ الله نى قويۇپ قىيامەتكىچە دۇئانى ئىجابەت قىلىشقا قادىر بولالمايدىغان بۇتلارغا چوقۇنىدىغان ئادەمدىنمۇ گۇمراھ ئادەم بارمۇ؟ بۇتلار ئۇلارنىڭ دۇئاسىدىن غاپىلدۇر[ئەھقاف5-ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿أَمَّن يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ﴾ بېشىغا كۈن چۈشكەن ئادەم دۇئا قىلسا (ئۇنىڭ دۇئاسىنى) ئىجابەت قىلىدىغان، ئۇنىڭ بېشىغا كەلگەن ئېغىرچىلىقنى كۆتۈرىۋېتىدىغان ۋە سىلەرنى زېمىننىڭ ئورۇنباسارلىرى قىلغان كىم؟ الله تىن باشقا ئىلاھ بارمۇ؟ سىلەر ئازغىنا ۋەز - نەسىھەت ئالىسىلەر. [نەمل 62-ئايەت]

تىبرانىﷺرىۋايەت قىلىدۇكى: رەسۇلۇللاھنىڭﷺزامانىدا بىر مۇناپىق مۇئمىنلەرگە ئەزىيەت بىرەتتى، ئۇلارنىڭ بەزىسى بەزىسىگە — رەسۇلۇللاھ بىلەن بۇ مۇناپىققا قارشى مەدەت تەلەپ قىلايلى- دېدى، شۇندىلا رەسۇلۇللاھﷺ — مەن بىلەن مەدەت تەلەپ قىلىنمايدۇ، پەقەتلا ئاللاھ بىلەن مەدەت تەلەپ قىلىنىدۇ- دېدى.

ئاللاھتىن ياردەم سوراش

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿أَيُشْرِكُونَ مَا لاَ يَخْلُقُ شَيْئاً وَهُمْ يُخْلَقُونَ وَلاَ يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا﴾ ئۆزلىرى يارىتىلغان، ھېچ نەرسىنى يارىتالمايدىغان نەرسىلەرنى (يەنى باتىل ئىلاھلارنى) اللە قا شېرىك كەلتۈرەمدۇ! ئۇ نەرسىلەر چوقۇنغۇچىلىرىغا ياردەم بېرەلمەيدۇ، ئۆزلىرىگىمۇ ياردەم بېرەلمەيدۇ [ئەئراف 191-ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِن دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِن قِطْمِيرٍ﴾ اللە نى قويۇپ چوقۇنۇۋاتقان بۇتلىرىڭلار قىلچىلىك نەرسىگە ئىگە ئەمەس.[فاتىر 13-ئايەت]

ئەنەس ﷺ رىۋايەت قىلىدۇكى؛ ئۇھۇد كۈنى رەسۇلۇللاھنىڭ ﷺ يۈزى جاراھەتلەندى، چىشلىرى سۇندۇرۇلدى، ئۇ- نەبىينىڭ يۈزىنى جاراھەتلەندۈرگەن قوۋم قانداقمۇ نىجاتلىققا ئېرىشەلەيدۇ؟ -دېدى، شۇ ۋاقىتتا بۇ ئايەت نازىل بولدى (لَيْسَ لَكَ مِنَ الأَمْرِ شَيْءٌ)

ئىبنى ئۆمەر ﷺ رىۋايەت قىلىدۇكى؛ ئۇ رەسۇلۇللاھنىڭ ﷺ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىدى، رەسۇلۇللاھ ئەتىگەنلىك نامازنىڭ ئاخىرقى رەكئەتىدە رۇكۇدىن بېشىنى كۆتۈرگەن ۋاقىتتا (ئى ئاللاھ پالان،

پالانىغا لەنەت قىلغىن)دېدى، (سمع الله لمن حمده، ربنا ولك الحمــد) دېگەندىن كېيىنلا ئاللاھ بۇ ئايەتنى نازىل قىلدى (لَيْسَ لَكَ مِنَ الأَمْرِ شَيْءٌ) باشقا رىۋايەتتە سەفۋان ئىبنى ئۇمەييەگە، سۇھەيل ئىبنى ئەمرگە ۋە ھارس ئىبنى ھىشامغا بەت دۇئا قىلدى شۇ ۋاقىتتا بۇ ئايەت نازىل قىلىندى(لَيْسَ لَكَ مِنَ الأَمْرِ شَيْءٌ) [بىرلىككە كېلىنگەن ھەدىس].

ئەبۇ ھۇرەيرەﷺرىۋايەت قىلىدۇكى؛ رەسۇلۇللاھ بۇ ئايەت نازىل بولغان ۋاقىتتا (وَأَنذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ) قوۋمى ئارىسىدا ئورنىدىن تۇرۇپ مۇنداق دېدى؛ ئەي قۇرەيش جەمەتى نەپسىڭلارنى ئوتتىن ساقلاڭلار، مەن سىلەرنى ئاللاھنىڭ ئازابىدىن بىھاجەت قىلالمايمەن، ئەي ئابباس سېنىمۇ ئاللاھنىڭ ئازابىدىن بىھاجەت قىلالمايمەن، ئەي سەفىيە سېنىمۇ ئاللاھنىڭ ئازابىدىن بىھاجەت قىلالمايمەن، ئەي پاتىمە بىنتى مۇھەممەد مېلىمدىن سورىغىن خالىغىنىڭنى بېرەي ئەمما سېنىمۇ ئاللاھنىڭ ئازابىدىن بىھاجەت قىلالمايمەن.

ئاللاھ ۋەھيى قىلىدۇ

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿حَتَّى إِذَا فُزِّعَ عَن قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقَّ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ﴾ الله ئىزنى بەرگەن ئادەمدىن باشقىغا الله نىڭ يېنىدا شاپائەت پايدا بەرمەيدۇ. شاپائەت قىلغۇچىلارنىڭ دىللىرىدىن قورقۇنچ كۆتۈرۈلگەندە، ئۇلار ئاندىن (بەزىسى بەزىسىگە): «رەببىڭلار (شاپائەت توغرۇلۇق) نېمە دېدى؟» دەيدۇ. ئۇلار (جاۋابەن): «ھەقنى (دېدى) (يەنى مۇئمىنلەرگە شاپائەت قىلىشقا رۇخسەت قىلدى)» دەيدۇ. الله يۈكسەكتۇر، كاتتىدۇر [سەبەئ 23-ئايەت]

ئەبۇ ھۇرەيرەﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، ئاللاھ ئاسماندا بىرەر ئىشقا ھۆكۈم قىلسا مالائىكىلەر ئۇنىڭ بۇيرىقلىرىغا بويسۇنغانلىقىدىن قاناتلىرىنى قېقىشىپ كېتىدۇ، ئۇلارنىڭ قاناتلىرىدىن چىققان ئاۋاز خۇددى سىلىق تاشلارنىڭ بىر بىرىگە تېگىشىپ چىقارغان ئاۋازىغا ئوخشايدۇ، ئۇلار شۇ ھۆكۈمنى بەجا كەلتۈرىدۇ، ھەتتا ئۇلارنىڭ قەلبلىرى تىترەپ كېتىپ دەيدۇكى رەببىڭلار نېمە دەيدۇ؟ ئۇلار رەببىمىز ھەقنى دېدى ئۇ كاتتا بۈيۈكتۇر دەيدۇ، ئۇلارنىڭ ئاۋازىنى ئاۋاز ئوغرىلىرى بەزىسى بەزىسىنىڭ

ئۈستىدە تۇرۇپ (جىن شەيتانلار) ئاڭلايدۇ، ئاۋاز ئوغرىلىرى ئاڭلىغانلىرىنى ئاستىدىكىلىرىگە يەتكۈزىدۇ، ھەتتا ئاخىرغىچە شۇ ھالاتتە يەتكۈزىدۇ ئاخىرىدا ساھىر ياكى كاھىنىنىڭ تىلىغا تاشلايدۇ، گاھىدا ئۇلارنى ئاتقۇچى يۇلتۇز ئېتىپ چۈشۈرۈۋېتىدۇ، گاھىدا ئېتىشتىن بۇرۇن سۆزلەرنى ئوغرلايدۇ، ئۇنىڭغا يۈز يالغاننى قاتىدۇ، [بۇخارى رىۋايىتى]

نەۋۋاس ئىبنى سەمئان ﵁ رىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دېگەن، ئاللاھ ۋەھيى قىلىشنى ئىرادە قىلغان ۋاقىتتا ۋەھيى قىلىدۇ، ئۇ ۋاقىتتا ئاسماندىكىلەر ئاللاھتىن قورققانلىقىدىن بىھوش بولۇپ سەجدىگە يىقىلىدۇ، ئۇلاردىن تۇنجى بولۇپ جىبرىئىل بېشىنى كۆتۈرىدۇ، ئاللاھ ئۇنىڭغا ئىرادە قىلغان نەرسە بىلەن ۋەھيى قىلىپ سۆزلەيدۇ، ئۇنىڭدىن كېيىن جىبرىئىل ئۇنى ھەر ئاسمان ئەھلىدىن ئۆتكۈزىدۇ، ئۇنىڭدىن ئاسمان ئەھلى رەببىمىز نېمە دېدى؟ دەپ سورايدۇ، ئۇ رەببىمىز ھەقنى دېدى رەببىمىز كاتتا بۈيۈكتۇر دەيدۇ، ئۇنىڭ بۇ سۆزىنى بارچە ئاسمان ئەھلى دەيدۇ، جىبرىئىل ئاللاھ بۇيرىغان ئورۇنغا ۋەھيىنى يەتكۈزىدۇ.

شاپائەت

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿وَأَنذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَن يُحْشَرُواْ إِلَى رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُم مِّن دُونِهِ وَلِيٌّ وَلاَ شَفِيعٌ﴾ رەببىنىڭ يېنىغا يىغىلىشتىن قورقىدىغانلارنىڭ (كۇفرىدىن، گۇناھتىن) ساقلىنىشلىرى ئۈچۈن، ئۇلارنى قۇرئان بىلەن ئاگاھلاندۇرغىن، ئۇلارغا الله تىن باشقا دوست ۋە شاپائەت قىلغۇچى يوقتۇر.[ئەنئام 51-ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿قُل لِّلَّهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا﴾ شاپائەتنىڭ ھەممىسى الله نىڭ قولىدىدۇر (ھېچ ئادەم الله نىڭ ئىزنىسىز شاپائەت قىلالمايدۇ)،[زۇمەر 44-ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿مَن ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلاَّ بِإِذْنِهِ﴾ الله نىڭ رۇخسىتىسىز كىممۇ الله نىڭ ئالدىدا شاپائەت قىلالىسۇن.[بەقەر 255-ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿وَكَم مِّن مَّلَكٍ فِي السَّمَاوَاتِ لَا تُغْنِي شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا إِلَّا مِن بَعْدِ أَن يَأْذَنَ اللَّهُ لِمَن يَشَاء وَيَرْضَى﴾ ئاسمانلاردا نۇرغۇن مەلائىكىلەر بولۇپ، ئۇلارنىڭ شاپائىتى ھېچ نەرسىگە ئەسقاتمايدۇ، پەقەت الله ئۆزى خالىغان ۋە رازى بولغان ئادەمگە شاپائەت قىلىشقا

رۇخسەت قىلسىلا (ئاندىن) ئۇلارنىڭ شاپائىتى ئەسقاتىدۇ.[نەجم 26-ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُم مِّن دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ﴾ئېيتقىنكى، «سىلەر الله نى قويۇپ مەئبۇد دەپ قارىغىنىڭلارنى چاقىرىڭلار، ئۇلار ئاسمانلاردا ۋە زېمىندا زەررە چاغلىق نەرسىگە ئىگە بولالمايدۇ، ئۇلارنىڭ ئاسمان ـ زېمىننىڭ (يارىتىلىشى ۋە باشقۇرۇلۇشىدا الله قا) ھېچ شېرىكچىلىكى يوق، ئۇلارنىڭ ئىچىدە الله قا (ئاسمان ـ زېمىننى ئىدارە قىلىشتا ياردەملىشىدىغان) ھېچ ياردەمچىمۇ يوق».[سەبەئ 22-ئايەت]

ئەبۇل ئابباسﷺمۇنداق دېدى؛ ئاللاھ مۇشرىكلار شېرىك كەلتۈرگەن نەرسىلەرنىڭ ھەممىسىنى يوققا چىقاردى، ئۆزىدىن باشقىلاردىن پادىشاھلىقنى، ئادىللىقنى ۋە ياردەمچىنىڭ بولۇشىنى يوققا چىقاردى، پەقەت شاپائەتلا قالدى، شاپائەت ئاللاھ رۇخسەت قىلغان كىشى ئۈچۈنلا بولىدۇ، ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛﴿ولا يشفعون إلا لمن ارتضى﴾ مۇشرىكلار بۇ شاپائەتنىڭ قىيامەت كۈنى بولمايدىغانلىقىنى قۇرئاندىن خاتا چۈشىنىۋالدى، رەسۇلۇللاھﷺبۇ

شاپائەتنىڭ قىيامەت كۈنى بولىدىغانلىقىنى خەۋەر قىلىپ مۇنداق دېدى؛ رەسۇلۇللاھﷺكېلىپ رەببىگە سەجدە قىلىدۇ ھەمدە ئوقۇيدۇ ئاندىن كېيىن -بېشىڭنى كۆتۈرگىن، دېگىن ئاڭلىنىدۇ، سورىغىن بېرىلىدۇ، شاپائەت تەلەپ قىلغىن شاپائەت قىلىنىدۇ - دېيىلىدۇ، ئەبۇ ھۇرەيرە – ئەي رەسۇلۇللاھ شاپائىتىڭگە كىملەر ئېرىشەلەيدۇ- دېدى، رەسۇلۇللاھ- لا إله إلا الله نى قەلبىدىن ئىخلاس بىلەن دېگەن كىشى- دېدى، مانا بۇ ئاللاھنىڭ رۇخستى بىلەن ئىخلاس ئەھلىگە بولىدۇ، ھەرگىزمۇ ئاللاھقا شېرىك كەلتۈرگەنلەرگە بولمايدۇ.

شاپائەتنىڭ ھەقىقىتى؛ ئاللاھ ئىخلاس ئەھلىنى پەزىلەتلىك قىلدى، ئاللاھ شاپائەت قىلىشقا رۇخسەت قىلغان كىشىنىڭ دۇئاسىنىڭ ۋاستىسى بىلەن ئۇلارنىڭ گۇناھى مەغپىرەت بولىدۇ، قۇرئاندا يوققا چىقىرىلغان شاپائەت بولسا شېرىكتۇر، شۇڭلاشقا شاپائەت نەچچىلىغان ئورۇندا ئاللاھنىڭ رۇخستى بىلەن ئىسپاتلاندى، رەسۇلۇللاھ شاپائەتنىڭ تەۋھىد ئەھلىگە يەنى ئىخلاس ئەھلىگە خاس ئىكەنلىكىنى بايان قىلدى. شەيخنىڭ سۆزى ئاخىرلاشتى.

تەۋفىق ھىدايىتى ئاللاھنىڭ قولىدا

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ﴾ شۈبھىسىزكى، سەن خالىغان ئادەمگنى ھىدايەت قىلالمايسەن، [قەسەس 56-ئايەت]

ئىبنى مۇسەييبﷺدادىسىدىن رىۋايەت قىلىدۇكى؛ رەسۇلۇللاھﷺ ئەبۇ تالىب سەكراتتىكى ۋاقىتتا ئۇنىڭ يېنىغا كەلدى، ئۇنىڭ يېنىدا ئابدۇللاھ ئىبنى ئەبۇ ئۇمەييە، ئەبۇ جەھىل بار ئىدى، رەسۇلۇللاھ ئۇنىڭغا – ئەي تاغا لا إله إلا الله دېگىن، بۇ كەلىمە بىلەن ئاللاھنىڭ يېنىدا ھۆججەتلىشىمەن - دېدى، ئۇ ئىككىلىسى ئۇنىڭغا- ئابدۇلمۇتەللىبنىڭ مىللىتىدىن يۈز ئۆرۈمسەن – دېدى، رەسۇلۇللاھ ئۇنىڭغا بۇرۇنقى سۆزىنى قايتىلىدى، ئۇ ئىككىلىسىمۇ شۇنداق قىلدى، ئۇ ئاخىرقى سۆزىدە- ئابدۇلمۇتەللىبنىڭ مىللىتىدە – دېدى، لا إله إلا الله نى دېيىشكە ئۇنىمىدى، رەسۇلۇللاھ ئۇنىڭغا- ئەگەر ئۇنىڭدىن توسالمىسام‌لا ساڭا مەغپىرەت تەلەپ قىلىمەن - دېدى، ئاللاھ بۇ ئايەتنى نازىل قىلدى، (مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُواْ أَن يَسْتَغْفِرُواْ لِلْمُشْرِكِينَ) نەبىيگە ۋە مۇئمىنلەرگە مۇشرىكلارنىڭ ئەھلى دوزاخ ئىكەنلىكى ئېنىق مەلۇم بولغاندىن كېيىن، مۇشرىكلار ئۇلارنىڭ

تۇغقىنى بولغان تەقدىردىمۇ، ئۇلارغا مەغپىرەت تەلەپ قىلىشى دۇرۇس ئەمەس، ئاللاھ ئەبۇ تالىپ ھەققىدە بۇ ئايەتنى نازىل قىلدى (إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَن يَشَاءُ) شۈبھىسىزكى، سەن خالىغان ئادەمگە ھىدايەت قىلالمايسەن، لېكىن الله ئۆزى خالىغان ئادەمنى ھىدايەت قىلىدۇ، الله ھىدايەت تاپقۇچىلارنى ئوبدان بىلىدۇ.[قەسەس 56-ئايەت] [بۇخارى رىۋايىتى]

ئادەم ئەۋلادىنىڭ كافىر بولىشىنىڭ ، دىنىنى تاشلاپ قويۇشىنىڭ سەۋەبى سالىھلارنى ھەددىن زىيادە ئۇلۇغلاش

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لاَ تَغْلُواْ فِي دِينِكُمْ ﴾ئى ئەھلى كىتاب! (يەنى ناسارالار جامائەسى) دىنىڭلاردا ھەددىدىن ئاشماڭلار،[نىسا 171-ئايەت]

ئىبنى ئابباسﷺئاللاھنىڭ بۇ سۆزى ھەققىدە -وَقَالُوا لَا تَذَرُنَّ آلِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سُوَاعًا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا ئۇلار: ‹مەئبۇدلىرىڭلارنى ھەرگىز تەرك ئەتمەڭلار، ۋەدنى، سۇۋائىنى، يەغۇسنى، يەئۇقنى ۋە نەسرىنى ھەرگىز تەرك ئەتمەڭلار› دېدى [نۇھ 23- ئايەت]-مۇنداق دېدى. بۇ ئىسىملار نۇھنىڭﷺ قوۋمىدىكى سالىھ كىشىلەرنىڭ ئىسىملىرى ئىدى، ئۇلار ۋاپات تاپقاندىن كېيىن ئۇلارنىڭ ھەيكەللىرىنى قوۋمىنىڭ مەجلىسلىرىگە قويۇپ قويۇشنى شەيتان ۋەسۋەسە قىلدى، ئۇلار شۇنداق قىلدى ھەيكەللەرنى سالىھلارنىڭ ئىسىملىرى بىلەن ئاتىدى، شۇنداق قىلغانلارمۇ ۋاپات تاپقاندىن كېيىن ئىلىمسىزلىك تارقاپ كېيىنكىلەر ھەيكەللەرگە ئىبادەت قىلدى. [بۇخارى رىۋايىتى]

ئىبنى قەييىمﷺسەلەپلەردىن نەقىل قىلىپ مۇنداق دېدى: سالىھلار ۋاپات بولغاندىن كېيىن ئۇلار سالىھلارنىڭ قەبرىلىرىدە ئېتىكاپتا ئولتۇردى، ئۇنىڭدىن كېيىن ھەيكەللىرىنى تىكلەشتى، زامان ئۆتكەنسىرى كېيىنكىلەر ئۇلارغا ئىبادەت قىلدى.

ئۆمەرﷺرىۋايەت قىلىدۇكى: رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، نەساراالار مەريەم ئوغلى ئەيسانى ئىلاھلىق ئورنىغا كۆتۈرۈپ ئۇلۇغلىغاندەك مېنى ئۇنداق ئۇلۇغلىماڭلار، مەن بەندە، مېنى ئاللاھنىڭ بەندىسى ۋە ئەلچىسى دەڭلار، [بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى].

ئۇ يەنە مۇنداق دېدى: رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، ھەددىدىن ئاشۇرۋېتىشتىن ساقلىنىڭلار، سىلەردىن بۇرۇنقىلار شۇنىڭدا ھالاك بولغان.

ئىبنى مەسئۇدﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، ھەددىدىن ئاشۇرۋەتكەنلەر ھالاك بولدى.(بۇ سۆزنى ئۈچ قېتىم تەكرارلىدى) [مۇسلىم رىۋايىتى]

سالىھ كىشىلەرنىڭ قەبرىسى يېنىدا ئاللاھقا ئىبادەت قىلغان كىشىلەرگە قاتتىق تەنبىھ بېرىش، قەبرىگە ئىبادەت قىلسا قانداق بولار؟

ئائىشە ﵂ رىۋايەت قىلىدۇكى؛ ئۇممۇ سەلىمە ﵂ ھەبەش زېمىنىدا كۆرگەن چىركاۋنى رەسۇلۇللاھقا ﷺ تەسۋىرلەپ ئۇنىڭ ئىچىدە سۈرەتلەرنىڭ بارلىقىنى تىلغا ئالدى، رەسۇلۇللاھ - ئۇلار سالىھ بەندە ياكى سالىھ كىشى ئۆلۈپ كەتسە قەبرىسىگە مەسجىد بىنا قىلىدۇ، ئۇنىڭ ئىچىگە ئۇلارنىڭ سۈرەتلىرىنى قويىۋالىدۇ، ئەنە شۇلار ئاللاھنىڭ يېنىدىكى، مەخلۇقاتلارنىڭ ئەڭ ئەسكىسىدۇر- دېدى.[رواهُ الإمامُ البخاريٌ .]بۇلار ئىككى پىتنىگە چۈشۈپ قالغانلار يەنى قەبرە پىتنىسى ۋە ھەيكەل بۇت پىتنىسى.

ئۇ ئىككىلىسى رىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھ ﷺ سەكراتقا چۈشۈپ قالغاندا ھۇشسىزلىنىپ كەتتى، ئۇنىڭ پىشانىسىگە نەملەنگەن رەخت پارچىسى قۇيىلاتتى، ھۇشىغا كەلگەن ۋاقىتتا مۇنداق دېدى، ئەنبىيالىرىنىڭ قەبرىلىرىنى مەسجىد قىلىۋالغان يەھۇدى نەسارالارغا ئاللاھنىڭ لەنىتى بولسۇن. رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇلارنىڭ قىلمىشلىرىدىن ئاگاھلاندۇراتتى، رەسۇلۇللاھ ﷺ قەبرىسىنى مەسجىد قىلىۋېلىشتىن

ئەندىشە قىلىپ ئېگىز ئورۇنغا دەپنە قىلىشتىن ئاگاھلاندۇردى. [بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى].

جۇندۇب ئىبنى ئابدۇللاھﷺرىۋايەت قىلىدۇكى؛ رەسۇلۇللاھﷺۋاپات بولۇشتىن بەش كۈن بۇرۇن ئۇنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم، مەن سىلەردىن ماڭا خەلىل بولۇشىدىن ئادا-جۇدا بولىمەن، ئاللاھ ئىبراھىمنى خەلىل تۇتقاندەك مېنى خەلىل تۇتتى، ئەگەر ئۇممىتىمدىن خەلىل تۇتقان بولسام ئەبۇ بەكرىنى تۇتقان بولاتتىم، ئاگاھ بولۇڭلار سىلەردىن بۇرۇنقىلار ئەنبىيالىرىنىڭ قەبرىلىرىنى مەسجىد قىلىۋالدى، سىلەر قەبرىلەرنى مەسجىد قىلىۋالماڭلار، مەن سىلەرنى شۇنىڭدىن ئاگاھلاندۇرىمەن.[مۇسلىم رىۋايىتى]

رەسۇلۇللاھﷺھاياتىنىڭ ئاخىرىدا بۇنىڭدىن ئاگاھلاندۇردى يەنى قەبرىلەرنى مەسجىد قىلغانلارغا، گەرچە مەسجىد قىلمىسىمۇ قەبرە يېنىدا ناماز ئوقۇغانلارغا لەنەت قىلدى، مانا بۇ ئۇنىڭ –مەسجىد قىلىۋېلىشىڭلاردىن ئەندىشە قىلىمەن- دېگەن سۆزىنىڭ مەنىسى، شۇنىڭ ئۈچۈن ساھابىلار قەبرە ئەتراپىغا مەسجىد بىنا قىلمىغان، دېمەك ناماز ئوقۇلىدىغان ئورۇن مەسجىد دەپ ئاتىلىدۇ، رەسۇلۇللاھﷺ-ماڭا زېمىن پاكىزە ۋە مەسجىد قىلىندى-دېدى.

سالىھلارنىڭ قەبرىلىرىنى ھەددىدىن زىيادە ئۇلۇغلاش قەبرىلەرنى ئاللاھدىن باشقا ئىبادەت قىلىنىدىغان بۇتقا ئايلاندۇرۇپ قويىدۇ.

ئىمام مالىكﷺ(الموطأ) كىتابىدا رىۋايەت قىلىدۇكى؛ رەسۇلۇللاھ ﷺمۇنداق دېگەن، ئى ئاللاھىم مېنىڭ قەبرەمنى ئىبادەت قىلىنىدىغان بۇتقا ئايلاندۇرۇپ قويمىغىن، ئەنبىيالىرىنىڭ قەبرىلىرىنى مەسجىد قىلىۋالغان قوۋمگە ئاللاھ قاتتىق غەزەپ قىلدى.

ئىبنى جەرىر سۇفيان، مەنسۇر ۋە مۇجاھىدتىنﷺرىۋايەت قىلىدۇكى؛ (أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّى ئېيتىپ بېقىڭلارچۇ! لات، ئۇززا ۋە ئۈچىنچىسى بولغان ماناتلار (الله تائالادەك كۈچ ـ قۇۋۋەتكە ئىگىمۇ؟) [نەجم 19ـئايەت])ئۇ مۇنداق دېدى،لات ھاجىلارغا تائام تارقىتىپ بىرەتتى، ئۇ ئۆلۈپ كەتكەندە ئۇلار ئۇنىڭ قەبرىسىدە ئېتىكاپتا ئولتۇردى،

ئەبۇلجەۋزا ئىبنى ئابباستىنﷺرىۋايەت قىلىدۇكى؛ لات ھاجىلارغا تائام تارقىتىپ بىرەتتى.

ئىبنى ئاbbاس رىۋايەت قىلىدۇكى؛ رەسۇلۇللاھ ﷺ قەبرىلەرنى زىيارەت قىلغۇچى ئاياللارغا، قەبرىلەرنى مەسجىد قىلىۋالغانلارغا ۋە قەبرىلەرگە چىراق يېقىپ قويغۇچىلارغا لەنەت قىلدى. [رواه أهل السنن].

رەسۇلۇللاھنىڭﷺتەۋھىدنى ھىمايە قىلىشى ۋە شېرىككە ئېلىپ بارىدىغان بارچە ۋاستىلارنى تاقىۋېتىشى

ئالللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿لَقَدْ جَاءكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُم ﴾(ئى ئىنسانلار!) شۈبھىسىزكى، سىلەرگە ئۆزئارا ئاراڭلاردىن ئەلچى كەلدى. سىلەرنىڭ كۈلپەت چېكىشىڭلار ئۇنىڭغا ئېغىر تۇيۇلىدۇ؛ ئۇ سىلەرنىڭ (ھىدايەت تېپىشىڭلارغا) ھېرىستۇر، مۇئمىنلەرگە ئامراقتۇر، ناھايىتى كۆيۈمچاندۇر. [تەۋبە 128- ئايەت]

ئەبۇ ھۇرەيرەرضي الله عنهرىۋايەت قىلىدۇكى؛ رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، ئۆيۈڭلارنى قەبرە قىلىۋالماڭلار، مېنىڭ قەبرەمنى بايرام قىلىۋالماڭلار، ماڭا دۇرۇت ئۇقۇڭلار، سىلەرنىڭ دۇرۇتىڭلار قەيەردە بولساڭلار ماڭا يېتىدۇ. [رواه أبو داود]

ئەلى ئىبنى ھۇسەيىنرحمه اللهرىۋايەت قىلىدۇكى؛ ئۇ بىر كىشىنى رەسۇلۇللاھنىڭ قەبرىسى يېنىدىكى يوچۇقتا كىرىۋېلىپ رەسۇلۇللاھقاﷺ دۇرۇت ئۇقۇۋاتقانلىقىنى كۆردى، ئۇ بۇ كىشىنى قىلمىشىدىن توستى ۋە مۇنداق دېدى، مەن سىلەرگە ئاتام بوۋامدىن،

بوۋام رەسۇلۇللاھتىنﷺرىۋايەت قىلغان ھەدىسنى دەپ بېرەي، رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن: مېنىڭ قەبرەمنى بايرام قىلىۋالماڭلار، ماڭا دۇرۇت ئوقۇڭلار، سىلەرنىڭ دۇرۇتىڭلار قەيەردە بولساڭلار ماڭا يېتىدۇ. [رواه في المختارة].

بۇ ئۈممەتنىڭ بەزىسى بۇتقا ئىبادەت قىلىدۇ

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُواْ نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ﴾ كىتابتىن نېسىۋە بېرىلگەنلەر (يەنى يەھۇدىيلار) نى كۆرمىدىڭمۇ؟ ئۇلار كاھىنغا، بۇتقا ۋە شەيتانغا ئىشىنىدۇ.[نىسا 51-ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿قُلْ هَلْ أُنَبِّئُكُم بِشَرٍّ مِّن ذَلِكَ مَثُوبَةً عِندَ اللَّهِ مَن لَّعَنَهُ اللَّهُ وَغَضِبَ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمُ الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوتَ﴾(ئى مۇھەممەد!) ئېيتقىنكى، «سىلەرگە اللە نىڭ نەزىرىدىكى بۇنىڭدىنمۇ يامان جازانى ئېيتىپ بېرەيمۇ؟ (ئۇ شۇنداق) كىشىلەرنىڭ (جازاسىكى)، اللە ئۇلارنى رەھمىتىدىن يىراق قىلدى ۋە ئۇلارغا غەزەپ قىلدى، اللە ئۇلارنىڭ بىر قىسمىنى مايمۇن ۋە چوشقا قىلدى، بىر قىسمىنى شەيتانغا ئىبادەت قىلىدىغان قىلدى، ئەنە شۇلارنىڭ ئورنى ئەڭ ياماندۇر (يەنى دوزاختۇر)، (ئۇلار) توغرا يولدىن ئەڭ ئاداشقاندۇر.[مائىدە 60-ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَى أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِم مَّسْجِدًا﴾ كېيىن ئۈستىدىغان باشلىقلار (يەنى پادىشاھ ۋە شەھەر

كاتتىباشلىرى): «غارنىڭ ئەتراپىغا (يەنى غارنىڭ ئىشكى ئالدىغا) ئەلۋەتتە بىر مەسجىد سالايلى» دېدى.[كەھف21-ئايەت]

ئەبۇ سەئىدﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، سىلەر بۇرۇنقىلارنىڭ يولىغا پەيدىن – پەي ئەگىشىپ كېتىسىلەر، ئەگەر ئۇلار كەسلەنچۈكنىڭ ئۇۋىسىغا كىرسە ئەلۋەتتە سىلەرمۇ كىرەتتىڭلار، ئۇلار- ئەي رەسۇلۇللاھ ئۇلار يەھۇدى نەسارالارمۇ؟- دېدى، رەسۇلۇللاھ-ئۇلار بولماي كىم؟-دېدى. [بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى]

سەۋبانﷺرىۋايەت قىلىدۇكى؛ رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، ئاللاھ ماڭا زېمىننى قاتلاپ بەردى، ئۇنىڭ مەشرىق ۋە مەغرىبىنى كۆردۈم، پات ئارىدا ئۈممىتىمنىڭ سولتانلىقى ماڭا قاتلانغان ئورۇنلارغا يېتىدۇ، قىزىل ۋە ئاقلارنىڭ كانلىرى ماڭا بېرىلدى، رەببىمدىن ئۈممىتىمنى ئام قەھەتچىلىك بىلەن ھالاك قىلىۋەتمەسلىكىنى، ئۇلارنىڭ بىرلىكىنى بۇزىدىغان دۈشمەنلەرنى ئۇلارغا غالىب قىلماسلىقنى سورىدۇم، رەببىم مۇنداق دېدى، ئەي مۇھەممەد مەن قىلغان ھۆكۈمنى قايتۇرۇۋەتكۈچى يوق، سېنىڭ ئۈممىتىڭگە ئام قەھەتچىلىك بىلەن ھالاك قىلىۋەتمەسلىكنى، ئۇلارنىڭ بىرلىكىنى بۇزىدىغان

دۈشمەنلەرنى ئۇلارغا غالىب قىلماسلىقىنى بېرىۋەتتىم، ھەتتا ئۇلارنىڭ دۈشمەنلىرى زېمىنىنىڭ ھەممە تەرەپلىرىدىن توپلانسىمۇ ئۇلارغا غالىب كېلەلمەيدۇ، ئەمما ئۇممىتىڭنىڭ بەزىسى بەزىسىنى ھالاك قىلىدۇ، ئەسىر قىلىدۇ [مۇسلىم رىۋايىتى]

ئۇممىتىمگە ئازدۇرغۇچى ئىماملاردىن ئەندىشە قىلىمەن، ئۇلارنىڭ ئارىسىدا قىلىچ قىنىدىن سۇغۇرۇلۇپ قالسا قىيامەتكىچە كۆتۈرۈلۈپ كەتمەيدۇ، ئۇلاردىن بىر قەبىلە مۇشرىكلارغا قېتىلىپ كېتىدۇ، ھەتتا ئۇلاردىن بىر تۈركۈم كىشىلەر بۇتقا ئىبادەت قىلىدۇ، پات ئارىدا ئۇلارنىڭ ئارىسىدىن ئوتتۇز دانە يالغانچى ئاشكارە بولىدۇ، ئۇلارنىڭ ھەممىسى نەبىيلىكنى دەۋا قىلىدۇ، مانا مەن ئەنبىيالارنىڭ ئاخىرقىسى مەندىن كېيىن نەبىي كەلمەيدۇ، ئۇممىتىمدىن بىر تائىپە ھەق ئۈستىدە غەلبە قازىنىدۇ، ئۇلارنى ياردەمسىز تاشلاپ قويغانلار ئاللاھنىڭ ئەمرى كەلگۈچىلىك ئۇلارغا زىيان كەلتۈرەلمەيدۇ. [ورواه البرقاني في صحيحه،]

سېھىر ھەققىدە

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَلَقَدْ عَلِمُواْ لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الآخِرَةِ مِنْ خَلاَقٍ ﴾ھالبۇكى، ئۇلار ئۆزلىرىگە زىيىنى بار، پايدىسى يوق نەرسىنى ئۆگىنەتتى. يەھۇدىيلار (تەۋراتنى تاشلاپ) سېھىرنى سېتىۋالغۇچىغا ئاخىرەتتە (الله نىڭ رەھمىتىدىن ۋە جەننىتىدىن) ھېچ نېسىۋە يوق ئىكەنلىكىنى ئوبدان بىلەتتى، ئۇلار جانلىرىنىڭ بەدىلىگە سېتىۋالغان نەرسىسىنىڭ (يەنى ئۆزلىرى ئۈچۈن سېھىر ئۆگىنىشنى تاللىشىنىڭ) ئەجەبمۇ يامان ئىش ئىكەنلىكىنى كاشكى بىلسە ئىدى.[بەقەر 102-ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ﴾ئۇلار بۇتقا، كاھىنغا ۋە تاغۇتقا ئىشىنىدۇ.

ئۆمەرﷺ- (الجبت)سېھىر (والطاغوت) شەيتان- دېدى، جابىرﷺ- (الطواغيت) كاھىنلار، ئۇلارغا شەيتان چۈشىدۇ-دېدى.

ئەبۇ ھۇرەيرەﷺرىۋايەت قىلىدۇكى: رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، يەتتە تۈرلۈك ھالاك قىلغۇچىدىن ساقلىنىڭلار؟ ساھابىلار- ئەي رەسۇلۇللاھ ئۇلار قايسىلار- دېدى، رەسۇلۇللاھ- ئاللاھقا شېرىك

كەلتۈرۈش، سېھىر، ئاللاھ ھارام قىلغان نەفسنى ھەقسىز ئۆلتۈرۈش، جازانە يېيىش، يېتىمنىڭ مېلىنى يېۋېلىش، جەڭ مەيدانىدىن ئارقىسىنى قىلىپ قېچىش، پاكىزە مۇئمىن ئاياللارغا تۆھمەت قىلىش-دېدى.

جۇندۇپﷺرىۋايەت قىلىدۇكى؛ ساھىرنىڭ جازاسى قىلىچ بىلەن چېپىلىدۇ.[رواه الترمذي]

بىجالەتە ئىبنى ئەبدﷺرىۋايەت قىلىدۇكى؛ ئۇ مۇنداق دېگەن، ئۆمەر ئىبنى خەتتابﷺھەر قانداق ساھىر ئەر- ئايالنى ئۆلتۈرۈۋېتىڭلار دەپ مەكتۇب يازدى، شۇنىڭغا ئاساسەن ئۈچ ساھىرنى ئۆلتۈردۇق.[بۇخارى رىۋايىتى]

ھەپسەدىنﷺرىۋايەت قىلىندۇكى؛ ئۇ سېھىرگەرلىك قىلغان دېدەكنى ئۆلتۈرۈشكە بۇيرىدى، ئۇ ئۆلتۈرۈلدى. [ئىمام ئەھمەد رىۋايىتى]

سېھىرنىڭ تۈرلىرى

ئىمام ئەھمەدﷺمۇنداق دېدى: مۇھەممەد ئىبنى جەئفەر ئەۋدىفتىن، ئۇ ھەيا ئىبنى ئەلادىن، ئۇ قۇتۇن ئىبنى قەبىستىن، ئۇ ئاتىسىدىن رىۋايەت قىلىدۇكى: ئۇنىڭ ئاتىسى رەسۇلۇللاھنىڭ ﷺ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىغان، قۇش ئۇچۇرۇش، سىزىق سىزىش ۋە ئاڭلىغان نەرسىدىن شۇم پال ئېلىش سېھىرنىڭ قاتارىدىن بولىدۇ. (إن العيافة والطرق والطيرة من الجبت).

ئەۋفﷺمۇنداق دېدى، العيافة: قۇش ئۇچۇرۇش. والطرق: زېمىنغا سىزىق سىزىش. ھەسەن بەسرىﷺمۇنداق دېدى، والجبت، شەيتاننىڭ ئاۋازى [إسناده جيد ولأبي داود والنسائي وابن حبان في صحيحه، المسند منه.]

العيافة: سەپەرگە چىقىشتىن بۇرۇن ياكى توي قىلىشتىن بۇرۇن، ياكى تىجارەت قىلىشتىن بۇرۇن قۇش ئۇچۇرۇپ شۇم پال ئېلىش، ئەگەر قۇش ئوڭ تەرەپكە ئۇچسا قىلماقچى بولغان ئىشنى داۋاملاشتۇرۇش، سول تەۋەپكە ئۇچسا قىلماقچى بولغان ئىشنى توختۇتۇش.

الطرق: سەپەرگە چىقىشتىن بۇرۇن ياكى توي قىلىشتىن بۇرۇن، ياكى تىجارەت قىلىشتىن بۇرۇن زېمىنغا سىزىق سىزىپ شۇم پال ئېلىش، سىزىلغان سىزىقلارنى ئۆچۈرۈپ ئەگەردە تاق سىزىق قېلىپ قالسا ئىشنى داۋاملاشتۇرۇش، جۈپ سىزىق قېلىپ قالسا ئىشنى توختۇتۇش.

الطيرة؛ سەپەرگە چىقىشتىن بۇرۇن ياكى توي قىلىشتىن بۇرۇن، ياكى تىجارەت قىلىشتىن بۇرۇن قۇشلارنىڭ ياكى ئادەملەرنىڭ ئاۋازى بىلەن ياكى ئالدىغا ئۇچرىغان نەرسىلەر بىلەن شۇم پال ئېلىش، ئۇلاردىن يېقىملىق ئاۋاز ئاڭلىسا ياكى مېيىپ كىشى ئالدىغا يولۇقمىسا ئىشنى داۋاملاشتۇرۇش، ئەگەر ئۇلاردىن يېقىمسىز ئاۋاز ئاڭلىسا ياكى ئالدىغا مېيىپ كىشى يولۇقسا ئىشنى توختۇتۇش.

ئىبنى ئابباسﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، كىمكى يۇلتۇزشۇناسلىقنىڭ بىر قىسىم ئىلمىنى ئۆگەنسە سېھىرنىڭ بىر قىسمىنى ئۆگەنگەن بولىدۇ، قانچىكى زىيادە ئۆگەنسە شۇنچىلىك بولىدۇ. [رواه أبو داود] وإسناده صحيح.

ئىبنى مەسئۇد ﷛ رىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دېگەن، سىلەرگە سېھىرنىڭ نېمە ئىكەنلىكىنى ئېيتىپ بېرەيمۇ؟ ئۇ بولسا چېقىمچىلىق، كىشىلەر ئارىسىدا گەپ يۆتكەش. [رواه مسلم].

ئىبنى ئۆمەر ﷛ رىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دېگەن، ھەقىقەتەن مۇبالىغە سۆزدە سېھىر بار. [مۇسلىم رىۋايىتى] يەنى باتىلنى مۇبالىغىلەشتۈرۈش كۆزدە تۇتىلىدۇ.

كاھىن ۋە ئۇنىڭ ئوخشاشلىرى

رەسۇلۇللاھنىڭﷺئاياللىرىنىڭ بەزىسى رىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھﷺ مۇنداق دېگەن، كىمكى داخاننىڭ يېنىغا كەلسە دېگەن سۆزىنى تەستىقلىسا ئۇنىڭ قىرىق كۈنلىك نامىزى قوبۇل قىلىنمايدۇ. [مۇسلىم رىۋايىتى]

ئەبۇ ھۇرەيرەﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، كىمكى كاھىننىڭ يېنىغا كەلسە ئۇنىڭ سۆزىنى تەستىقلىسا مۇھەممەتكە نازىل بولغان نەرسىگە كافىر بولغان بولىدى. [رواه أبو داود.]

بەغەۋىﷺمۇنداق دېدى، العراف: ئوغۇرلانغان ياكى يۈتۈپ كەتكەن نەرسىلەردىن خەۋەر بېرىش،

والكاهن : كەلگۈسىدىكى غائىب ئىشلاردىن خەۋەر بېرىش.

ئىبنى تەيمىيەﷺمۇنداق دېدى، العراف: غائىب ئىشلاردىن خەۋەر بېرىدىغان كاھىن، مۇنەججىم ۋە رامباللارنىڭ ئىسمى.

سېھىرنى جاھىلىيەتچە داۋالاش شەيتاندىن

جابىرﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھتىنﷺ (النشرة) ھەققىدە سورالغاندا ئۇ شەيتانىنىڭ ئەمەلىدىن دەپ جاۋاب بەردى. [رواه أحمد بسند جيد. وأبو داود،]

قەتادەﷺ ئىبنى مۇسەييىبگەﷺمۇنداق دېدى، بىر كىشى ئايالى تەرەپتىن سېھىرلەندى، ئۇنىڭدىن سېھىرنى يېشىشكە بولامدۇ؟ئۇ- ھېچقىسى يوق يەشسە بولىدۇ، يېشىش بىلەن ئۇلارنى ئىسلاھ قىلىش مەقسەت قىلىنسا بولىدۇ، ئۇلار ئىنسانلارغا مەنپەئەت بولىدىغان ئىشتا چەكلەنمىدى. [بۇخارى رىۋايىتى]

ھەسەنﷺ دېدىكى سېھىرنى ساھىر يېشىدۇ.

ئىبنى قەييىمﷺمۇنداق دېدى، النشرة: سېھىرلەنگۈچىدىن سېھىرنى يېشىش ئىككى تۈرگە بۆلۈنگەن.

ئۇنىڭ بىرى، سېھىرنى سېھىر بىلەن يېشىش بۇ شەيتانىنىڭ ئەمەلىدىن بولىدۇ. بۇ ھەسەن بەسرىنىڭﷺسۆزىنىڭ مەنىسى.

بۇنىڭدا سېھىر قىلغۇچى، سېھىرلەنگۈچى شەيتانغا ئۇ ياخشى كۆرگەن نەرسە بىلەن يېقىنلىشىدۇ،

يەنە بىرى، قۇرئاندىكى ئايەتلەر، مۇباھ دۇئالار بىلەن داۋالاشقا شەرىئەتتە رۇخسەت قىلىنغان.

پال ئېلىش

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿أَلا إِنَّمَا طَائِرُهُمْ عِندَ اللّهُ وَلَـكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لاَ يَعْلَمُونَ.﴾ ئۇلارغا يەتكەن ياخشىلىق بىلەن يامانلىق الله نىڭ تەقدىرىدۇر، لېكىن ئۇلارنىڭ تولىسى بۇنى (يەنى ئۇلارغا كەلگەن بالا ـ قازانىڭ ئۆز گۇناھلىرى تۈپەيلى الله تەرىپىدىن كەلگەنلىكىنى ئۇقمايدۇ [ئەئراف 131ـئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿قَالُوا طَائِرُكُمْ مَعَكُمْ﴾ ئەلچىلەر: «(كۇفرىڭلار سەۋەبىدىن) شۇملۇقۇڭلار ئۆزۈڭلار بىلەن بىللىدۇر، سىلەرگە ۋەز ـ نەسىھەت قىلىنسا (شۇم پال ئالامسىلەر؟) ھەرگىز ئۇنداق ئەمەس (يەنى ئىش سىلەر گۇمان قىلغاندەك ئەمەس)، سىلەر (الله قا شېرىك كەلتۈرۈش بىلەن) ھەددىدىن ئاشقۇچى قەۋمسىلەر» دېدى[ياسىن 19ـئايەت]

ئەبۇ ھۇرەيرەﷺرىۋايەت قىلىدۇكى رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، كېسەل يۇقۇش يوق، شۇم پال ئېلىش يوق، ھۇقۇشنىڭ ئاۋازىدا شۇملۇق يوق ۋە سەپەر ئېيىدىن شۇم پال ئېلىش يوق. [بۇخارى،

مۇسلىم رىۋايىتى.] مۇسلىمنىڭ رىۋايىتىدە، يۇلتۇزدىن شۇم پال ئېلىش يوق، ئېزىتقۇنىڭ تەسىر كۆچى يوق.

ئەنەسﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، كېسەل يۇقۇش يوق، شۇم پال ئېلىش يوق، ياخشى پالدىن ئەجەپلىنىمەن. [بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى]

ئۇقبە ئىبنى ئامىرﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، ئۇ مۇنداق دېگەن، رەسۇلۇللاھنىڭﷺ يېنىدا پال ئېلىش ھەققىدە گەپ قىلىسام رەسۇلۇللاھﷺ ياخشى پال ئېلىش بار، پال مۇسۇلماننى ئىككىلەندۈرۈپ قويمىسۇن، سىلەرنىڭ بىرىڭلار يامانلىقنى كۆرسە بۇ دۇئانى ئوقۇسۇن، اللهم لا يأتي بالحسنات إلا أنت، ولا يدفع السيئات إلا أنت، ولا حول ولا قوة إلا بك.[ئەبۇ داۋۇت رىۋايىتى]

ئىبنى مەسئۇدﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، ئۇ مۇنداق دېگەن، شۇم پال ئېلىش شېرىك، شۇم پال ئېلىش شېرىك، شۇم پال ئالغان كىشى بىزدىن ئەمەس، ئاللاھ شۇم پالنى تەۋەككۇل قىلىش بىلەن كەتكۈزىۋەتتى.[ئەبۇ داۋۇت رىۋايىتى]

ئىبنى ئەمرﷻرىۋايەت قىلىدۇكى، كىمكى شۇم پال ئېلىش بىلەن قىلماقچى بولغان ئىشىدىن توختاپ قالسا شېرىك كەلتۈرگەن بولىدۇ. ئۇلار بۇنىڭ كەپارىتى نىمە؟ دېدى، رەسۇلۇللاھﷺبۇ دۇئانى دەپ بەردى. (اللهم لا خير إلا خيرك، ولا طير إلا طيرك، ولا إله غيرك). [ئىمام ئەھمەد رىۋايىتى]

مۇنەججىملىك

ئىمام بۇخارىﷺدەيدۇكى؛ قەتادەﷺمۇنداق دېگەن، ئاللاھ يۇلتۇزلارنى ئۈچ تۈرلۈك ئىش ئۈچۈن ياراتقان، ئاسماننىڭ زىننىتى، شەيتاننى ئاتقۇچى ۋە يول بەلگىسى، بۇنىڭدىن باشقىغا تەئۋىل قىلغۇچىلار خاتالاشقان بولىدۇ، بىلمىگەننى سۆزلىگەن بولىدۇ.

قەتادەﷺئاينىڭ مەنزىللىرىنى ئۆگۈنىشنى يامان كۆردى، ئىبنى ئۇيەينەﷺرۇخسەت قىلدى، ئەھمەدﷺۋە ئىسھاقﷺرۇخسەت قىلدى.

ئەبۇ مۇساﷺرىۋايەت قىلىدۇكى؛ رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، ئۈچ تۈرلۈك كىشى جەننەتكە كىرمەيدۇ، دائىم ھاراق ئىچكۈچى، سىلە-رەھىمنى ئۈزگۈچى، سېھىرنى تەستىقلىغۇچى. [رواه أحمد وابن حبان في صحيحه.]

يۇلتۇزلار بىلەن سۇ تەلەپ قىلىش

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنَّكُمْ تُكَذِّبُونَ﴾سىلەر الله نىڭ رىزىق بەرگەنلىكىگە) شۈكۈر قىلىشىڭلار ئورنىغا، (رىزىق بەرگۈچىنى) يالغانغا چىقىرامسىلەر؟[ۋاقىئە 82- ئايەت]

ئەبۇ مالىك ئەشئەرىﷺرىۋايەت قىلىدۇكى: رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دەيدۇ، ئۈممىتىمنىڭ ئىچىدە جاھىلىيەتنىڭ ئىشىدىن تۆت تۈرلۈك ئىش بار ئۇلار ئۇنى تاشلىمايۋاتىدۇ، ئەجدادلىرى بىلەن پەخىرلىنىش، نەسەبلەرگە تەنە قىلىش، يۇلتۇزلار بىلەن سۇ تەلەپ قىلىش، ئۆلۈكلەرگە ئۈن سېلىپ يىغلاش. ئۈن سېلىپ يىغلىغۇچى تەۋبىسىز ئۆلۈپ كەتسە قىيامەت كۈنى مىستىن بولغان ئۇزۇن كىيىم بىلەن قوپۇرۇلىدۇ.[رواه مسلم.]

زەيد ئىبنى خالىدﷺرىۋايەت قىلىدۇكى: رەسۇلۇللاھﷺبىزگە ھۇدەيبىيەدە ئەتىگەنلىك نامازنى ئوقۇپ بەردى، نامازدىن كېيىن كىشىلەرگە مۇنداق دېدى، رەببىڭلارنىڭ نېمە دېگەنلىكىنى بىلەمسىلەر؟ ساھابىلار- الله ورسوله أعلم-دېدى، رەسۇلۇللاھ- رەببىڭلار مۇنداق دېدى، بەندەم ماڭا مۇئمىن ياكى كافىر بولۇپ تاڭ

ئاتقۇزىدۇ، ئاللاھنىڭ پەزلى- رەھمىتى بىلەن يامغۇر ياغدى دېگەن كىشى ماڭا مۇئمىن بولىدۇ، يۇلتۇزغا كافىر بولىدۇ، ئەمما يۇلتۇزلار سەۋەبلىك يامغۇر ياغدى دېگەن كىشى ماڭا كافىر بولىدۇ، يۇلتۇزغا مۇئمىن بولىدۇ.[مۇسلىم رىۋايىتى]

ئىبنى ئابباسﷺرىۋايەت قىلغان ھەدىسمۇ شۇنداق مەزمۇندا كېلىدۇ، بۇ ۋاقىتتا ئاللاھ بۇ ئايەتنى نازىل قىلغان. ﴿فَلَا أُقْسِمُ بِمَوَاقِعِ النُّجُومِ﴾ إلى قوله: ﴿وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنَّكُمْ تُكَذِّبُونَ﴾ يۇلتۇزلارنىڭ جايلىرى بىلەن قەسەم قىلىمەن شۈبھىسىزكى، ئەگەر بىلسەڭلار، ئۇ (يۇلتۇزلار الله نىڭ ئۇلۇغ قۇدرىتىنى كۆرسىتىدىغانلىقى ئۈچۈن) ئەلۋەتتە كاتتا قەسەمدۇر. شەك ـ شۈبھىسىزكى، ئۇ ئۇلۇغ قۇرئاندۇر. كىتابتا (يەنى لەۋھۇلمەھپۇزدا) ساقلانغاندۇر. ئۇنى پەقەت پاك بولغانلارلا تۇتىدۇ. ئۇ ئالەملەرنىڭ رەببى تەرىپىدىن نازىل قىلىنغاندۇر. (ئى كۇففارلار جامائەسى!) بۇ قۇرئاننى رەت قىلامسىلەر؟ (سىلەر الله نىڭ رىزىق بەرگەنلىكىگە) شۈكۈر قىلىشىڭ ئورنىغا، رىزىق بەرگۈچىنى) رەت قىلامسىلەر؟ [ۋاقىئە 82-ئايەت]

ئىماننىڭ ھالاۋىتى

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللّهِ أَندَاداً يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللّهِ﴾ بەزى ئادەملەر الله تىن باشقا (يەنى باتىل ئىلاھلارنى) الله قا شېرىك قىلىۋالىدۇ، ئۇلارنى (مۇئمىنلەرنىڭ) الله نى دوست تۇتقىنىدەك دوست تۇتىدۇ، (يەنى ئۇلۇغلايدۇ ۋە ئۇلارغا بويسۇنىدۇ). [بەقەرە165ـ ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ:﴿قُلْ إِن كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَآؤُكُمْ... ....أَحَبَّ إِلَيْكُم مِّنَ اللّهِ وَرَسُولِهِ﴾ ئېيتقىنكى، «ئەگەر سىلەرنىڭ ئاتاڭلار، ئوغۇللىرىڭلار، قېرىنداشلىرىڭلار، خوتۇنلىرىڭلار ، ئۇرۇق ـ تۇغقانلىرىڭلار (ھەممە ئۇلاردىن باشقىلار)، تاپقان پۇل ـ ماللىرىڭلار، ئاقماي قېلىشىدىن قورققان تىجارىتىڭلار، ياخشى كۆرۈدىغان ئۆيلىرىڭلار سىلەر ئۈچۈن الله تىن، الله نىڭ رەسۇلىدىن ۋە الله نىڭ يولىدا جىھاد قىلىشتىنمۇ سۆيۈملۈك بولسا (يەنى شۇلار بىلەن بولۇپ كېتىپ، الله نىڭ رەسۇلىگە ياردەم بەرمىسەڭلار)، ئۇ ھالدا سىلەر تاكى الله نىڭ ئەمر (يەنى مەككىنى پەتھى قىلىش ئىزنى) كەلگۈچە كۈتۈڭلار، الله پاسىق قەۋمنى (يەنى الله نىڭ دىنىنىڭ چەك ـ

چىگرىسىدىن چىقىپ كەتكۈچىلەرنى) ھىدايەت قىلمايدۇ».[تەۋبە 24-ئايەت]

ئەنەسﷺرىۋايەت قىلىدۇكى؛ رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، سىلەرنىڭ بىرىڭلار مېنى بالىسىدىن، ئاتا- ئانىسىدىن ۋە بارچە كىشىلەردىن بەكرەك ياخشى كۆرمىگۈچە مۇئمىن بولالمايدۇ، [بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى.]

رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، ئۈچ تۈرلۈك خىسلەتنى تاپقان كىشى- ئاللاھ ۋە ئۇنىڭ رەسۇلىنى بارچە نەرسىلەردىن بەكرەك ياخشى كۆرگەن بولسا، بىراۋنى ئاللاھ ئۈچۈنلا ياخشى كۆرگەن بولسا، ئاللاھ ئۇنى كۇفرىدىن قۇتقۇزغاندىن كېيىن كۇفۇرغا قايتىشنى(مۇرتەد بولۇشنى) ئوتقا تاشلانغاندەك ئۆچ كۆرگەن بولسا - ئىماننىڭ ھالاۋىتىنى تېتىيدۇ. [بۇخارى رىۋايىتى]

ئىبنى ئابباسﷺرىۋايەت قىلىدۇكى؛ ئۇ مۇنداق دېگەن، كىمكى ئاللاھ ئۈچۈن ياخشى كۆرسە، ئاللاھ ئۈچۈن ئۆچ كۆرسە، ئاللاھ ئۈچۈن دوست تۇتسا، ئاللاھ ئۈچۈن دۈشمەن تۇتسا شۇندىلا ئاللاھنىڭ دوستلىقىغا يېتەلەيدۇ. بەندىنىڭ نامىزى، رۇزىسى كۆپ بولسىمۇ مانا

مۇشۇنداق بولمىغۇچىلىك ئىمانىنىڭ ھالاۋىتىنى تېتىيالمايدۇ. ھازىر كىشىلەرنىڭ دوستلۇقى دۇنيا ئىشلىرى ئۈستىدە بولىۋاتىدۇ، [رواه بن جرير،]

ئىماننىڭ جەزمىيتى

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿إِنَّمَا ذَلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ أَوْلِيَاءهُ فَلاَ تَخَافُوهُمْ وَخَافُونِ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ.﴾ ئەنە شۇ شەيتان ئۆز دوستلىرىنى (يەنى كۇففارلارنى) قورقىتىدۇ. ئەگەر مۇئمىن بولساڭلار، ئۇلاردىن قورقماڭلار، مەندىن قورقۇڭلار[ئال ئىمران 165-ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللّهِ مَنْ آمَنَ بِاللّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلاَةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلاَّ اللّهَ ﴾الله نىڭ مەسجىدلىرىنى پەقەت الله قا، ئاخىرەت كۈنىگە ئىمان ئېيتقان، نامازنى ئادا قىلغان، زاكات بەرگەن، الله تىن باشقىدىن قورقمىغان كىشىلەرلا ئاۋات قىلىدۇ.[تەۋبە 18-ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللَّه﴾بەزى كىشىلەر: «الله قا ئىمان ئېيتتۇق» دەيدۇ، الله نىڭ يولىدا بىرەر ئەزىيەت تارتسا، كىشىلەر تەرىپىدىن يەتكەن كۈلپەتنى الله نىڭ ئازابى بىلەن ئوخشاش بىلىدۇ،[ئەنكەبۇت10-ئايەت]

ئەبۇ سەئىيدﷺرىۋايەت قىلىدۇكى: ئىماندىكى جەزمىيەتنىڭ ئاجىزلىقى شۇكى، ئاللاھنى دەرغەزەپ قىلىش بىلەن كىشىلەرنىڭ رازىلىقىنى تەلەپ قىلىش، ئاللاھ رىزىق بەرگەن كىشىنى مەدھىيەلەش، رىزىق بېرىلمىگەن كىشىلەرنى سۆكۈش، دېمەك ئاللاھ بەرگەن رىزىقنى ئۇنىڭغا قىزىققان كىشى قولغا كەلتۈرەلمەيدۇ، يامان كۆرگۈچى قايتۇرۇۋېتەلمەيدۇ.

ئائىشەﷺرىۋايەت قىلىدۇكى: كىمكى ئاللاھنىڭ رازىلىقىنى كىشىلەرنى دەر غەزەپ قىلىش بىلەن تەلەپ قىلسا ئۇنىڭدىن ئاللاھمۇ ۋە كىشىلەرمۇ رازى بولىدۇ، كىمكى ئاللاھنى دەرغەزەپ قىلىش بىلەن كىشىلەرنىڭ رازىلىقى تەلەپ قىلسا ئاللاھمۇ ۋە كىشىلەرمۇ ئۇنىڭغا دەرغەزەپ بولىدۇ.[رواه ابن حبان في صحيحه.]

ئاللاھقا تەۋەككۈل قىلىش

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿وَعَلَى اللّهِ فَتَوَكَّلُواْ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ﴾ئەگەر مۇئمىن بولساڭلار ئاللاھقىلا تەۋەككۈل قىلىڭلار.[مائىدە 23-ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ﴾ پەقەت الله ياد ئېتىلسە دىللىرىدا قورقۇنچ پەيدا بولىدىغان، الله نىڭ ئايەتلىرى تىلاۋەت قىلىنسا ئىمانى كۈچىيىدىغان، رەببىگە تەۋەككۈل قىلىدىغان كىشىلەرلا (كامىل) مۇئمىنلەردۇر.[ئەنفال 2-ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ ئى نەبىي! (يالغۇز) الله ساڭا ۋە ساڭا ئەگەشكەن مۇئمىنلەرگە كۇپايە قىلغۇچىدۇر[ئەنفال 63-ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ.﴾ كىمكى الله قا تەۋەككۈل قىلسا، الله ئۇنىڭغا كۇپايە قىلىدۇ.[تەلاق 3-ئايەت]

ئىبنى ئابباس ﵁ رىۋايەت قىلىدۇكى؛ ئۇ مۇنداق دېگەن، (حسبنا الله ونعم الوكيل) بۇنى ئىبراھىم ﵇ ئوتقا تاشلانغاندا دېگەن،

رەسۇلۇللاھقا ﷺ كىشىلەر مۇنداق دېگەن ۋاقىتتا:﴿إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُواْ لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَاناً وَقَالُواْ حَسْبُنَا اللّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ﴾ (مۇشرىكلار تەرەپدارى بولغان) ئادەملەر ئۇلارغا: «شەك ـ شۈبھىسىزكى، كىشىلەر (يەنى قۇرەيشلەر) سىلەرگە قارشى قوشۇن توپلىدى، ئۇلاردىن قورقۇڭلار» دېدى. بۇ سۆز ئۇلارنىڭ ئىمانىنى كۈچەيتتى. ئۇلار: «بىزگە الله كۇپايە، الله نېمىدېگەن ياخشى هامىي!» دېدى.[ئال ئىمران 173 ـ ئايەت] [رواه البخاري والنسائي.]

ئاللاھتىن قورقۇش ۋە ئۈنىڭدىن ئۈمۈت قىلىش

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿أَفَأَمِنُواْ مَكْرَ اللّهِ فَلاَ يَأْمَنُ مَكْرَ اللّهِ إِلاَّ الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ﴾ ئۇلار الله نىڭ مەكرىدىن (يەنى ئۇلار تۇيۇقسىز تۇرغاندا الله نىڭ ئازاب نازىل قىلىشىدىن) قورقمامدۇ؟ پەقەت زىيان تارتقۇچى قوۋملا الله نىڭ مەكرىدىن قورقمايدۇ.[ئەئراف 99-ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَمَن يَقْنَطُ مِن رَّحْمَةِ رَبِّهِ إِلاَّ الضَّآلُّونَ﴾ رەببىنىڭ رەھمىتىدىن ئازغۇن قوۋملا ئۈمىدسىز بولىدۇ.

ئىبنى ئابباسﷺرىۋايەت قىلىدۇكى: رەسۇلۇللاھﷺدىن كەبىر گۇناھلاردىن سورالغان ۋاقىتتا مۇنداق دېگەن، ئاللاھقا شېرىك كەلتۈرۈش، ئاللاھنىڭ روھىدىن ئۈمۈدىنى ئۈزۈش، ئاللاھنىڭ مەكرىدىن خاتىرجەم بولۇش. (الشرك بالله، واليأس من روح الله ، والأمن من مكر الله).

ئىبنى مەسئۇدﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، ئۇ مۇنداق دېگەن، چوڭ گۇناھلارنىڭ چوڭى ئاللاھقا شېرىك كەلتۈرۈش، ئاللاھنىڭ مەكرىدىن خاتىرجەم بولۇش، ئاللاھنىڭ رەھمىتىدىن ئۈمۈدىنى ئۈزۈش ۋە ئاللاھنىڭ روھىدىن ئۈمۈتسىزلىنىش. [رواه عبد الرزاق.]

ئاللاھنىڭ تەقدىرىگە سەبرە قىلىش ئىماندىن

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَمَن يُؤْمِن بِاللَّهِ يَهْدِ قَلْبَهُ﴾ كىشىگە يەتكەن ھەر قانداق مۇسىبەت پەقەت الله نىڭ ئىزنى (يەنى قازاسى) بىلەنلا (يېتىدۇ)، كىمكى الله قا (يەنى ھەر قانداق مۇسىبەت الله نىڭ قازاسى بىلەن يېتىدۇ دېگەن سۆزگە) ئىشىنىدىكەن، الله ئۇنىڭ قەلبىنى (سەۋرگە) يېتەكلەيدۇ، الله ھەر نەرسىنى بىلگۈچىدۇر. [تەغابۇن 11- ئايەت]

ئەلقەمەﷺمۇنداق دېگەن، ئۇنىڭغا مۇسىبەت يەتسە ئۇنىڭ ئاللاھنىڭ يېنىدىن ئىكەنلىكىنى بىلىدۇ، رازى بولىدۇ ۋە تەسلىم بولىدۇ.

ئەبۇ ھۇرەيرەﷺرىۋايەت قىلىدۇكى: رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، ئىنسانلارنىڭ ئىچىدە ئىككى تۈرلۈك كۇفۇرلۇق بار، نەسەبلەرگە تەنە قىلىش، مېيىتقا ئۈن سېلىپ يىغلاش.[مۇسلىم رىۋايىتى]

ئىبنى مەسئۇدﷺرىۋايەت قىلىدۇكى: يۈزلىرىگە ئۇرۇپ، ياقىچۇقلىرىنى يىرتىپ مېيىتقا يىغلىغان كىشى ۋە جاھىلىيەت دەۋاسىنى قىلغان كىشى بىزدىن ئەمەس. [مۇسلىم رىۋايىتى]

ئەنەس رضي الله عنه رىۋايەت قىلىدۇكى؛ رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دېگەن، ئاللاھ بەندىسىگە ياخشىلىقنى ئىرادە قىلسا دۇنيادا ئۇقۇبەتنى ئالدىرىتىپ قويىدۇ، يامانلىقنى ئىرادە قىلسا ئۇنى گۇناھى بىلەن قىيامەتتە تۇتىدۇ. رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دېگەن، كاتتا مۇكاپات كاتتا ئۇقۇبەت بىلەن بولىدۇ، ئاللاھ بىرەر قوۋمنى ياخشى كۆرگەن بولسا ئۇلارنى ئىمتىھان قىلىدۇ، كىمكى شۇنىڭغا رازى بولسا ئاللاھ ئۇنىڭدىن رازى بولىدۇ، كىمكى دەرغەزەپ بولسا ئاللاھ ئۇنىڭغا دەرغەزەپ بولىدۇ. [حسنه الترمذي.]

رىيا قىلىش ئەمەلنى بىكار قىلىۋېتىدۇ

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَى إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ﴾ (ئى مۇھەممەد!(ئېيتقىنكى، مەن سىلەرگە ئوخشاش بىر ئىنسانمەن، ماڭا ۋەھيي قىلىنىدۇكى، سىلەرنىڭ ئىلاھىڭلار يالغۇز بىر ئىلاھتۇر، كىمكى، رەببىغا مۇلاقات بولۇشنى ئۈمىد قىلىدىكەن (ساۋابىنى ئۈمىد قىلىپ ئازابىدىن قورقىدىكەن)، ياخشى ئىش قىلسۇن. رەببىغا قىلىدىغان ئىبادەتكە ھېچكىمنى شېرىك كەلتۈرمىسۇن» [كەھف110-ئايەت]

ئەبۇ ھۇرەيرەﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ، مەن شېرىك كەلتۈرگۈچىلەرنىڭ شېرىكلىرىدىن بىھاجەت، كىمكى ماڭا شېرىك كەلتۈرۈپ ئەمەل قىلسا ئۇنى ۋە ئۇنىڭ شېرىك ئەمىلىنى تەرك ئېتىمەن. [رواه مسلم.]

ئەبۇ سەئىدﷺرىۋايەت قىلىدۇكى: رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، مەن سىلەرگە دەججالدىنمۇ بەكرەك ئەندىشە قىلىدىغان نەرسىنى ئېيتىپ بېرەيمۇ؟ ساھابىلار- ئەي رەسۇلۇللاھ شۇنداق - دېدى، رەسۇلۇللاھﷺ-مەخپى شېرىك، بىراۋ نامازغا تۇرىدۇ، باشقىلارغا

نامىزىنى چىرايلىق كۆرسىتىش ئۈچۈن زىننەتلەپ ئوقۇيدۇ.[رواه أحمد.]

دۇنيانى ئىرادە قىلىپ ئەمەل قىلىش شىرىك

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿مَن كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوَفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَالَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لاَ يُبْخَسُونَ أُوْلَـئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الآخِرَةِ إِلاَّ النَّارُ وَحَبِطَ مَا صَنَعُواْ فِيهَا وَبَاطِلٌ مَّا كَانُواْ يَعْمَلُونَ﴾ (قىلغان ياخشى ئەمەللىرى بىلەن پەقەت) ھاياتىي دۇنيانى ۋە ئۇنىڭ زىبۇزىننەتىنى(يەنى دۇنيانىڭ نېمەتلىرىنى) كۆزلەيدىغان كىشىلەرگە ئۇلارنىڭ ئەمەللىرىنىڭ ئەجرىنى بۇ دۇنيادىلا تولۇق بېرىمىز، دۇنيادا ئۇلارنىڭ ئەجرىدىن ھېچ نەرسە كېمەيتىلمەيدۇ. بۇنداق كىشىلەرگە ئاخىرەتتە دوزاختىن باشقا نەرسە يوقتۇر، ئۇلارنىڭ قىلغان ئىشلىرى يوققا چىقىرىلىدۇ، قىلغان(ياخشى) ئەمەللىرى ھېسابقا ئېلىنمايدۇ. [ھۇد16-ئايەت]

ئەبۇ ھۇرەيرەﷺرىۋايەت قىلىدۇكى؛ رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، دىنارنىڭ قۇلى ۋە دەرھەمنىڭ قۇلى بەختسىز بولۇپ كەتسۇن، كىيىم-كېچەكنىڭ قۇلى بەختسىز بۇلۇپ كەتسۇن، بېرىلسە رازى بولىدۇ، بېرىلمىسە دەرغەزەپ بولىدۇ، بەختسىز بولۇپ كەتسۇن، ئاللاھ يولىدا قەدەملىرى چاڭ توزاڭ ئۆرلەتكەن، چاچلىرى چۇۋۇلغان ۋە ئېتىنىڭ چۇلۋۇرىنى ئاللاھ يولىدا تۇتۇپ تۇرغان كىشىگە جەننەت

بولسۇن، ئەگەر ئۇ كۆزەتچىلىككە قويۇلسا كۆزەتچىلىك قىلىدۇ، پىيادىلىك قوشۇنغا قوشۇپ قويۇلسا شۇ ئورۇندا بولىدۇ، رۇخسەت تەلەپ قىلسا ئۇنىڭغا رۇخسەت بېرىلمەيدۇ، باشقىلارغا يۈز تەڭلىسە ئېتىبارغىمۇ ئېلىنمايدۇ. [مۇسلىم رىۋايىتى]

ئاللاھ ھالال قىلغاننى ھارام، ھارام قىلغاننى ھالال قىلىشتا ئەمىر ۋە ئۆلىمالارغا ئىتائەت قىلغانلار ئۇلارنى ئەرباب قىلىۋالدى

ئىبنى ئابباسﷺمۇنداق دېگەن، مەن رەسۇلۇللاھﷺدېگەن دېسەم سىلەر ئەبۇ بەكىر، ئۆمەر دېگەن دەيسىلەر ئۈستۈڭلارغا ئاسماندىن تاش يېغىپ كېتەرمۇ؟

ئىمام ئەھمەدﷺمۇنداق دېگەن، ھەدىسنىڭ سەنەدلىرىنى، سەھىلىرىنى تونۇسىمۇ سۇفياننىڭ كۆز قاراشلىرىنى تۇتقان قوۋمگە ھەيرانمەن، ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿فليحذر الذين يخالفون عن أمره أن تصيبهم فتنة أو يصيبهم عذاب أليم﴾ ئۇنىڭ(رەسۇلۇللاھنىڭ) ئەمرىگە خىلاپلىق قىلغۇچىلار (دۇنيادا) چوڭ بىر) پىتنىگە يولۇقۇشتىن، يا (ئاخىرەتتە) قاتتىق بىر ئازابقا دۇچار بولۇشتىن قورقسۇن.[نۇر63-ئايەت]پىتنىنىڭ نىمە ئىكەنلىكىنى بىلەمسىلەر؟ پىتنە بولسا شېرىكتۇر، رەسۇلۇللاھنىڭ سۆزلىرىنىڭ بەزىسىنى رەت قىلغان كىشىنىڭ قەلبىگە ئازغۇنلۇق چۈشىدۇ شۇنىدىلا ھالاك بولىدۇ.

ئەدىيﷺرەسۇلۇللاھنىڭﷺبۇ ئايەتنى تىلاۋەت قىلغىنىنى ئاڭلاپ ﴿اتَّخَذُواْ أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ﴾ بىز ئۇلارغا ئىبادەت قىلمىدۇققۇ؟ دېدى، رەسۇلۇللاھ ئۇنىڭغا مۇنداق دېدى:(ئالىملىرىڭلار ھارامنى ھالال، ھالالنى ھارام قىلسا ئىتائەت قىلدىڭلارغۇ ئەدىي: - شۇنداق-دېدى، رەسۇلۇللاھ - ئەنە شۇ سىلەرنىڭ ئۇلارغا ئىبادەت قىلغانلىقىڭلار بولىدۇ- دېدى). [رواه أحمد، والترمذي وحسنه.]

تاغۇتقا ھۆكۈم ئاپىرىش شېرىك

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ:﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُواْ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَن يَتَحَاكَمُواْ إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُواْ أَن يَكْفُرُواْ بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَن يُضِلَّهُمْ ضَلاَلاً بَعِيداً﴾ ساڭا نازىل قىلىنغان كىتابقا (يەنى قۇرئانغا) ۋە سەندىن بۇرۇن نازىل قىلىنغان كىتابلارغا (يەنى تەۋراتقا ۋە ئىنجىلغا) ئىمان كەلتۈردۇق دەۋالغان كىشىلەر (يەنى مۇناپىقلار) نى كۆرمىدىڭمۇ؟ ئۇلار ئەرزىنى شەيتاننىڭ ئالدىغا ئېلىپ بارماقچى بولۇۋاتىدۇ؛ ھالبۇكى، ئۇلار تاغۇتقا كافىر بولۇشقا بۇيرۇلغان، شەيتان ئۇلارنى چوڭقۇر ئازدۇرۇشنى خالايدۇ.[نىسا 60-ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لاَ تُفْسِدُواْ فِي الأَرْضِ قَالُواْ إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ﴾ ئۇلارغا: «يەر يۈزىدە بۇزغۇنچىلىق قىلماڭلار» دېيىلسە، «بىز ئىسلاھ قىلغۇچىلارمىز» دەيدۇ.[بەقەر 11-ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿وَلاَ تُفْسِدُواْ فِي الأَرْضِ بَعْدَ إِصْلاَحِهَا﴾ الله (ئەنبىيالارنى ئەۋەتىپ) يەر يۈزىنى تۈزىگەندىن كېيىن، يەر يۈزىدە بۇزۇقچىلىق قىلماڭلار.[ئەئراف 56-ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ﴾ ئۇلار جاھىلىيەتنىڭ ھۆكۈمىنى تەلەپ قىلامدۇ؟ [مائىدە 50-ئايەت]

ئابدۇللاھ ئىبنى ئەمرىﷺرىۋايەت قىلىدۇكى: رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، سىلەرنىڭ ھەر بىرىڭلارنىڭ ھاۋايى-ھەۋىسى مەن ئېلىپ كەلگەن نەرسىگە ئەگەشمىگىچە مۇئمىن بولالمايسىلەر، [قال النووي: حديث صحيح، رويناه في كتاب "الحجة" بإسناد صحيح.]

شۆئبىﷺمۇنداق دېگەن، بۇ ئايەت ئىككى دەۋاگەر ھەققىدە نازىل بولغان ئۇلارنىڭ بىرى مۇناپىق يەنە بىرى يەھۇدى ئىدى، يەھۇدى-مۇھەممەدگە ھۆكۈم ئاپىرايلى -چۈنكى ئۇ پارە ئالمايدۇ-دېدى، مۇناپىق –يەھۇدىغا ھۆكۈم ئاپىرايلى –بەلكى ئۇ پارە ئېلىپ قالار-دېدى، شۇنداق قىلىپ ئۇلار جۇھەينىيەدىكى كاھىنغا ھۆكۈم ئاپىرىشقا ئىتتىپاق كىلىشتى، ھۆكۈم ئاپاردى. (أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ)

مۇنداق دىگۈچىلەرمۇ بار: بۇ ئايەت ئىككى دەۋاگەر ھەققىدە نازىل بولغان، ئۇلارنىڭ بىرى كەئىب ئىبنى ئەشرەپكە ھۆكۈم ئاپىرايلى دېدى، يەنە بىرى رەسۇلۇللاھقا ھۆكۈم ئاپىرايلى دېدى، ئۇنىڭدىن

كېيىن ئۆمەرگە ئىلىپ باردى، ئۇلارنىڭ بىرى ئارىسىدا بولغان ئىشلارنى ئۆمەرگە دېدى، ئۇ رەسۇلۇللاھنىڭ ھۆكۈمىگە رازى بولمىغان كىشىدىن شۇنداقمۇ دەپ سوردى، ئۇ شۇنداق دېدى، ئۆمەر شۇندىلا ئۇنى قىلىچ بىلەن چېپىپ تاشلىدى.

ئاللاھنىڭ ئىسمى – سۈپەتلىرىگە كافىر بولۇش

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿وَهُمْ يَكْفُرُونَ بِالرَّحْمَـنِ﴾ ئۇلار رەھمانغا كافىر بولدۇ.[رەئد 30-ئايەت]

ئەلىﷺمۇنداق دېدى: كىشىلەرگە ئۇلار تونۇيدىغان(چۈشىنىدىغان) سۆزلەرنى قىلىڭلار، چۈشەنمەيدىغان سۆزلەرنى قىلىپ قويۇپ ئۇلارنىڭ ئاللاھ ۋە ئۇنىڭ رەسۇلىنى يالغانغا چىقىرىشىنى خالامسىلەر؟ [صحيح البخاري]

ئىبنى ئابباسﷺرەسۇلۇللاھنىڭﷺئاللاھنىڭ سۈپەتلىرى ھەققىدىكى ھەدىسىنى ئىنكار قىلغان كىشىگە مۇنداق دېدى، بۇلارنىڭ ئارىسىدىكى پەرىق نىمە؟ مۇھكەمە ئايەتلىرىنىڭ يېنىدا ئىرىپ كېتىدۇ، مۇتەشابىھە ئايەتلىرىنىڭ يېنىدا ھالاك بولىدۇ. [وروى عبد الرزاق]

قۇرەيشلەر رەسۇلۇللاھنىڭ (الرحمن) دېگەنلىكىنى ئاڭلىغان ۋاقىتتا ئۇلار ئىنكار قىلىشتى، ئاللاھ بۇ ئايەتنى نازىل قىلدى. (وَهُمْ يَكْفُرُونَ بِالرَّحْمَـنِ)ئۇلار راھمانغا كافىر بولدۇ.

ئاللاھنىڭ نېمەتلىرىنى باشقىلارغا نىسبەت بېرىش شېرىك

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ ثُمَّ يُنكِرُونَهَا وَأَكْثَرُهُمُ الْكَافِرُونَ﴾ ئۇلار الله نىڭ نېمىتىنى تونۇيدۇ، ئاندىن (الله تىن باشقا غەيرىيگە ئىبادەت قىلىش بىلەن) ئۇ نېمەتلەرنى ئىنكار قىلىدۇ، ئۇلارنىڭ تولىسى كافىردۇر (يەنى كافىر پېتىچە ئۆلىدۇ)[نەھل 73-ئايەت]

مۇجاھىدﷺئۇنىڭ مەنىسىدە مۇنداق دېدى، بۇ مېنىڭ مېلىم بۇنى ئاتامدىن مىراس ئالدىم.

ئەۋن ئىبنى ئابدۇللاھﷺمۇنداق دېدى، ئەگەر پالانى بولمىغان بولسا شۇنداق بولمايتتى.

ئىبنى قۇتەيبەﷺمۇنداق دېدى، بۇ بىزنىڭ ئىلاھلىرىمىزنىڭ شاپائىتى بىلەن بولدى.

ئەبۇل ئاببباسﷺزەيد ئىبنى خالىدﷺرىۋايەت قىلغان ھەدىستىن كېيىن مۇنداق دېدى، (ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ بەندەم ماڭا مۇئمىن بولۇپ ۋە كافىر بولۇپ تاڭ ئاتقۇزدى...) الحديث، بۇ كىتاب سۈننەتتە

ئىنتايىن كۆپ بۇلۇپ ئاللاھ ئۆزىنىڭ نېمەتلىرىنى باشقىلارغا نىسبەت بەرگەنلەرنى ۋە شېرىك قىلغانلارنى ئەيىپلەيدۇ.

سەلەپلەرنىڭ بەزىسى مۇنداق دېگەن، كىشىلەرنىڭ بۇ سۆزلىرىمۇ شۇنىڭ قاتارىدىن، شامال ياخشى بولغانلىقىدىن سالامەت قالدۇق، كېمە ياخشى بولغانلىقىدىن غەرىق بولۇشتىن قۇتۇلۇپ قالدۇق.

ئاللاھقا شېرىك كەلتۈرمەسلىك

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿فَلاَ تَجْعَلُواْ لِلّهِ أَندَاداً وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ الله قا شېرىك كەلتۈرمەڭلار، ھالبۇكى، سىلەر (الله نىڭ شېرىكى يوقلۇقىنى) بىلىپ تۇرىسىلەر.[بەقەر22-ئايەت]

ئىبنى ئابباسﷺبۇ ئايەتنىڭ تەپسىرىدە مۇنداق دېدى، الأنداد: قاراڭغۇ كېچىدىكى قارا تاشنىڭ ئۈستىدىكى چۈمۈلىنىڭ ئۆمىلىشىدىنمۇ مەخپىراق شېرىكنىڭ مەنىسىدۇر. مانا بۇ بىراۋنىڭ بۇ سۆزلىرىگە ئوخشايدۇ، ئاللاھ بىلەن ۋە سېنىڭ ھاياتىڭ بىلەن قەسەم قىلىمەن، ياكى ئەي پالانى سەن مېنىڭ ھاياتىم، ياكى ئەگەر ئىت بولمىغان بولسا ئوغۇر كىرگەن بولاتتى، ياكى ھويلىدا غاز بولمىغان بولسا ئوغۇر كىرگەن بولاتتى، ئاللاھ خالىدى ۋە سەنمۇ خالىدىڭ، بۇ ئىشلاردا پالاننى قىلىۋالمىغىن چۈنكى بۇنىڭ ھەممىسى شېرىك بولىدۇ. [رواه ابن أبي حاتم.]

ئۆمەر ئىبنى خەتتابﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، كىمكى ئاللاھنىڭ باشقىسى بىلەن قەسەم قىلسا كافىر

بولىدۇ ياكى مۇشرىك بولىدۇ. [رواه الترمذي وحسنه، وصححه الحاكم.]

ئىبنى مەسئۇدﷺمۇنداق دېگەن، ئاللاھنىڭ باشقىسى بىلەن راسچىل قەسەم قىلغاندىن ئاللاھ بىلەن يالغاندىن قەسەم قىلىش ماڭا سۆيۈملۈكتۇر(گۇناھ جەھەتتە يەڭگىلراق).

ھۇزەيفەﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، ئاللاھ خالىدى ۋە پالانىمۇ خالىدى دىمەڭلار، لېكىن ئاللاھ خالىدى ئاندىن كېيىن پالانى خالىدى دەڭلار. [رواه أبو داود بسند صحيح.]

ئىبراھىم نەخەئىنىڭﷺرىۋايىتىدە ئۇ مۇنداق دېيىشنى يامان كۆرەتتى، ئاللاھ بىلەن ۋە سەن بىلەن پاناھلىق تەلەپ قىلىمەن، بۇنىڭ توغرىسى ئاللاھ بىلەن ئاندىن كېيىن سەن بىلەن پاناھلىق تەلەپ قىلىمەن.

ئاللاھ بىلەن قىلغان قەسەمگە قانائەت قىلىش

ئىبنى ئۆمەرﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، ئاتاڭلار بىلەن قەسەم قىلماڭلار، ئاللاھ بىلەن قەسەم قىلغان كىشى راسچىللىق قىلسۇن، بىر كىشى بىراۋغا ئاللاھ بىلەن قەسەم قىلسا ئۇنىڭدىن رازى بولسۇن، رازى بولماسلىقى ئاللاھدىن بىرەر نەرسىدە ئەمەس. [رواه ابن ماجه]

ئاللاھنىڭ خالىشىغا باشقىلارنى شېرىك قىلىۋالماسلىق

قۇتەيلىدىنﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھنىڭﷺيېنىغا يەھۇدى كېلىپ مۇنداق دېدى، سىلەر شېرىك كەلتۈرسىلەر، ئاللاھ خالىدى ۋە سەنمۇ خالىدىڭ دەيسىلەر، كەئبە بىلەن قەسەم قىلىسىلەر، ئۇنىڭدىن كېيىن رەسۇلۇللاھﷺ ئۇلارنى قەسەم قىلىشنى ئىرادە قىلسا مۇنداق دېيىشكە بۇيرىدى، كەئبىنىڭ رەببى بىلەن قەسەم قىلىمەن، ئاللاھ خالىدى ئاندىن كېيىن سەن خالىدىڭ. [رواه النسائي وصححه.]

ئىبنى ئابباسﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، بىر كىشى رەسۇلۇللاھنىڭ ﷺيېنىغا كېلىپ ئاللاھ خالىدى ۋە سەن خالىدىڭ دېدى، رەسۇلۇللاھ

-مېنى ئاللاھقا شېرىك قىلىۋالامسەن؟ ئاللاھ ئۆزى يالغۇز خالىدى دېگىن- دېدى.

ئائىشەنىڭﷺقېرىندىشى تۇفەيلﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، ئۇ چۈشىنى بايان قىلىپ مۇنداق دېدى، مەلۇم نەپەر يەھۇدىلارنىڭ يېنىغا كەلدىم، ئۇلارغا سىلەر ئۇزەيرنى ئاللاھنىڭ بالىسى دەيدىغان قوۋم دېدىم، ئۇلار سىلەر ئاللاھ خالىدى ۋە مۇھەممەد خالىدى دەيدىغان قوۋم دېدى، ئۇنىڭدىن كېيىن مەلۇم نەپەر نەسارالارنىڭ يېنىغا كەلدىم، ئۇلارغا سىلەر مەسىھنى يەنى ئەيسانى ئاللاھنىڭ ئوغلى دەيدىغان قوۋم دېدىم، ئۇلار سىلەر ئاللاھ خالىدى ۋە مۇھەممەد خالىدى دەيدىغان قوۋم دېدى، تاڭ ئاتقاندىن كېيىن رەسۇلۇللاھنىڭﷺيېنىغا كېلىپ چۈشۈمنى ئۇنىڭغا ئېيتىپ بەردىم، باشقىلارغىمۇ دېدىڭمۇ دېدى، مەن شۇنداق دېدىم، رەسۇلۇللاھﷺئاللاھقا ھەمدۇ سانا ئوقۇغاندىن كېيىن مۇنداق دېدى، تۇفەيل چۈش كۆرۈپتۇ ئۇنى سىلەرگىمۇ ئېيتىپ بېرىپتۇ، سىلەر مەن سىلەرنى ئاگاھلاندۇرغان سۆزلەرنى قىلىۋېتىپسىلەر، ئاللاھ خالىدى ۋە مۇھەممەد خالىدى دىمەڭلار، لېكىن ئاللاھ ئۆزى يالغۇز خالىدى دەڭلار. [ابن ماجه]

زاماننى تىللىغان كىشى ئاللاھقا ئەزىيەت بەرگەن بولىدۇ

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ﴾ ئۇلار (يەنى قىيامەتنى رەت قىلغۇچىلار): «ھايات دېگەن پەقەت دۇنيادىكى ھاياتىمىزدۇر، ئۆلىمىز ۋە تىرىلىمىز (يەنى تۇغۇلىمىز). پەقەت زاماننىڭ ئۆتۈشى بىلەن يوق بولىمىز» (دەيدۇ). [جاسىيە 24-ئايەت]

ئەبۇ ھۇرەيرەﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ، ئادەم بالىسى ماڭا ئەزىيەت بەردى، زاماننى تىللىدى، مەن زاماننى ئالماشتۇرۇپ تۇرغۇچى، كېچە- كۈندۈزنى ئالماشتۇرۇپ تۇرىمەن. يەنە بىر رىۋايەتتە زاماننى تىللىماڭلار، ئاللاھ زاماننى ئالماشتۇرۇپ تۇرغۇچى.[مۇسلىم رىۋايىتى]

قازىلارنى قازىسى دېيىش

ئەبۇ ھۇرەيرەﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، ئاللاھنىڭ يېنىدا پەس كۆرۈلىدىغان ئىسىم بولسا پادىشاھلارنىڭ پادىشاھى دېيىش، ئاللاھتىن باشقا پادىشاھ يوقتۇر.[مۇسلىم رىۋايىتى]

سۇفيانﷺمۇنداق دېدى، مەسىلەن شاھىنشاھ دېيىش بۇنىڭ قاتارىدىن بولىدۇ.

باشقا رىۋايەتتە؛ شۇنداق ناملار بىلەن ئاتالغانلار قىيامەت كۈنى ئاللاھنىڭ يېنىدا ئەڭ پەس كىشىلەر.

ئاللاھنىڭ ئىسمىلىرىنى ھۆرمەتلەش، شۇنىڭ ئۈچۈن ئىسىملارنى ئۆزگەرتىش

ئەبۇ شۇرەيھەﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، ئۇ ئەبۇل ھەكەم دەپ كۈننىيەت قىلىناتتى، رەسۇلۇللاھﷺئۇنىڭغا مۇنداق دېدى، ئاللاھ ئەلھەكەمدۇر، ھۆكۈم ئاللاھقا بولىدۇ. ئۇ-قوۋمىم بىرەر نەرسىدە ئىختىلاپلىشىپ قالسا يېنىمغا كېلەتتى، ئۇلارنىڭ ئارىسىدا ھۆكۈم قىلىپ قويااتتىم، ھەر تەرەپ رازى بولاتتى-دېدى، رەسۇلۇللاھ –قىلغىنىڭ ياخشى ئەمما ئوغلۇڭ بارمۇ؟ دېدى، مەن شۇرەيھ، مۇسلىم ۋە ئابدۇللاھ قاتارلىق ئوغۇللىرىم بار دېدىم، ئۇ قايسىسى ئۇلارنىڭ چوڭى بولىدۇ دېدى، مەن ئۇلارنىڭ چوڭى شۇرەيھ دېدىم، رەسۇلۇللاھ ئۇنداقتا سەن ئەبۇ شۇرەيھ دېدى. [رواه أبو داود وغيره.]

ئاللاھنىڭ زىكرى ياكى قۇرئان ياكى ئەنبىيا- ئەلچىلەرنى مەسخىرە قىلغان كىشى ھەققىدە

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿وَلَئِن سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ﴾ (ئى مۇھەممەد!) ئەگەر سەن ئۇلارنىڭ (مەسخىرە قىلغانلىقىنى) سورىساڭ، ئۇلار: «بىز (راست ئەمەس)، پەقەت ئىچ پۇشۇقى قىلىپ ئوينىشىپ دەپ قويدۇق» دەيدۇ. (بۇ مۇناپىقلارغا) «سىلەر اللە نىڭ دىنىنى، اللە نىڭ ئايەتلىرىنى (يەنى كىتابىنى) ۋە اللە نىڭ رەسۇلىنى مەسخىرە قىلدىڭلارمۇ؟» دېگىن.[تەۋبە 65-ئايەت]

ئىبنى ئۆمەر، مۇھەممەد ئىبنى كەئىب، زەيد ئىبنى ئەسلەم ۋە قەتادە ﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، تەبۇك جېڭىدە بىر كىشى مۇنداق دېدى، بۇ قارىلارنىڭ ئوخشىشىنى كۆرمىدۇق، ئۇلار قورساقتا بەك ئامراق، تىلدا يالغانچى، دۈشمەنگە ئۇچراشقاندا بەك قورقۇنچاق-يەنى رەسۇلۇللاھنى ۋە ساھابىلارنى كۆزدە تۇتىدۇ-، ئەۋف ئىبنى مالىك ﷺئۇنىڭغا يالغان ئېيتتىڭ سەن مۇناپىق ئىكەنسەن، بۇ سۆزلىرىڭنى رەسۇلۇللاھقا دەيمەن دېدى، ئەۋف رەسۇلۇللاھنىڭ ﷺيېنىغا بېرىپ ئۇنىڭ سۆزلىرىنى دەپ بولغۇچە ئۇنىڭ ھەققىدە

ئايەت نازىل بولغان ئىدى، بۇ سۆزنى دىگۈچى رەسۇلۇللاھنىڭﷺ يېنىغا تۆگىسىگە مىنگەن ھالەتتە كېلىپ ئەي رەسۇلۇللاھ بىز پەقەت چاقچاق قىلىپ مۇنداقچە دەپلا قويغان ئىدۇق يولىمىزنى توسۇۋالغان كارۋانلارغا دېگەن ئىدۇق دېدى، ئىبنى ئۆمەرﷺمۇنداق دېدى، مەن ئۇنىڭغا قاراپ تۇراتتىم ئۇ كىشى رەسۇلۇللاھنىڭ تۆگىسىنىڭ چۇۋۇلغىسىغا ئېسىلىۋالغان ئىدى، ئاتقان تاشلار ئۇنىڭ پۇتلىرىغا تېگىپ تۇراتتى، ئۇ يەنىلا چاقچاق قىلىپ مۇنداقچە دەپلا قويدۇق دەۋاتىدۇ، رەسۇلۇللاھﷺبۇ ئايەتتىن باشقا زىيادە سۆزمۇ قىلمىدى (أَبِاللّهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنتُمْ تَسْتَهْزِؤُنَ) ئۇنىڭغا قارىمىدى.

ئاللاھنىڭ سىناقلىرى ھەر تۈرلۈك بولىدۇ

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَلَئِنْ أَذَقْنَاهُ رَحْمَةً مِّنَّا مِن بَعْدِ ضَرَّاء مَسَّتْهُ لَيَقُولَنَّ هَذَا لِي﴾ ئەگەر بىز ئۇنىڭغا كۈلپەتتىن كېيىن رەھمىتىمىزنى تېتىتساق، ئۇ چوقۇم: «بۇ ئۆزۈمنىڭ سەئيى ـ ئىجتىھاتىمدىن كەلگەن، (دەيدۇ)[فۇسسىلەت50-ئايەت]مۇجاھىدﷺبۇ ئايەتنىڭ تەپسىرىدە مۇنداق دېدى، بۇ مېنىڭ ئەمەلىم، مەن بۇنىڭغا ھەقلىق،

ئەبۇ ھۇرەيرەﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، ئۇ رەسۇلۇللاھنىڭﷺمۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىغان، بەنى ئىسرائىلدىن ئۈچ كىشى يەنى ئاق كېسەل، تاز ۋە قارغۇ، بۇلارنى ئاللاھ سىناشنى ئىرادە قىلدى، ئۇلارغا مالائىكە ئەۋەتتى، مالائىكە ئاق كېسەل كىشىنىڭ يېنىغا كېلىپ سەن قايسى نەرسىنى ياخشى كۆرىسەن دېدى، ئۇ گۈزەل تېرە ۋە گۈزەل ھۆسن جامالنى ياخشى كۆرىمەن، كىشىلەر مەندىن سەسكىنىدىغان كۆرۈمسىزلىك كەتسىكەن دېدى، مالائىكە ئۇنى سىلىۋىدى كۆرۈمسىزلىك ئۇنىڭدىن كەتتى، گۈزەل تېرە ۋە گۈزەل ھۆسن جامال بېرىلدى، مالائىكە ئۇنىڭغا قايسى مالنى ياخشى كۆرىسەن دېدى، ئۇ تۆگىنى ياخشى كۆرىمەن دېدى، ئۇنىڭغا بۇغاز تۆگىلەر بېرىلدى، مالائىكە ئۇنىڭغا ئاللاھ ساڭا بەرىكەت ئاتا قىلسۇن دېدى، ئۇنىڭدىن

كېيىن مالائىكە تازىنىڭ يېنىغا كېلىپ سەن قايسى نەرسىنى ياخشى كۆرىسەن دېدى، ئۇ گۈزەل چاچنى ياخشى كۆرىمەن كىشىلەر مەندىن سەسكىنىدىغان كۆرۈمسىزلىك كەتسىكەن دېدى، مالائىكە ئۇنى سىلىۋىدى كۆرۈمسىزلىك ئۇنىڭدىن كەتتى، گۈزەل چاچ ئۇنىڭغا بېرىلدى، مالائىكە ئۇنىڭغا قايسى مالنى ياخشى كۆرىسەن دېدى، ئۇ كالىنى ياخشى كۆرىمەن دېدى، ئۇنىڭغا بوغاز كالا بېرىلدى، مالائىكە ئۇنىڭغا ئاللاھ ساڭا بەرىكەت بەرسۇن دېدى، ئۇنىڭدىن كېيىن مالائىكە قارغۇنىڭ يېنىغا كېلىپ سەن قايسى نەرسىنى ياخشى كۆرىسەن دېدى، ئۇ ئاللاھ مېنىڭ كۆزۈمنى ئەسلىگە كەلتۈرۈپ بەرسە كىشىلەرنى كۆرسەم دېدى، مالائىكە ئۇنىڭ كۆزىنى سىلىۋىدى ئاللاھ ئۇنىڭ كۆزىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈپ بەردى، مالائىكە ئۇنىڭغا قايسى مالنى ياخشى كۆرىسەن دېدى، ئۇ قوينى ياخشى كۆرىمەن دېدى، ئۇنىڭغا قوزىلىق قويلار بېرىلدى، ئاق كېسەل كىشىنىڭ بىر ۋادى تۆگىسى بولدى، تاز كىشىنىڭ بىر ۋادى كالىسى بولدى، قارغۇ كىشىنىڭ بىر ۋادى قويى بولدى، ھەدىسنى رىۋايەت قىلغۇچى مۇنداق دېدى، ئۇنىڭدىن كېيىن مالائىكە ئاق كېسەل كىشىنىڭ يېنىغا بۇرۇنقى ھالىتىدە كېلىپ مۇنداق دېدى، مەن مىسكىن كىشى، سەپىرىمدە يوقسۇللۇققا يۇلۇقتۇم، سەپىرىمنى ئاللاھنىڭ ياردىمى

ئاندىن كېيىن سېنىڭ ياردىمىڭ بىلەن داۋام قىلالايمەن، ساڭا گۈزەل ھۆسن جامالنى بەرگەن ۋە مالنى بەرگەن ئاللاھنىڭ نامى بىلەن سەندىن سەپەرىمنى داۋام قىلىش ئۈچۈن تۆگە سورايمەن دېدى، ئۇ كىشى ئۇنىڭغا ئۇنى ئىشلىتىدىغان ئۇرۇن كۆپ دېدى، مالائىكە ئۇنىڭغا مەن سېنى تونۇيدىغاندەك قىلىمەن، سەن كىشىلەر سەسكىنىدىغان ئاق كېسەل ۋە نامرات ئەمەسمىدىڭ؟ ئاللاھ ساڭا مال ئاتا قىلدى دېدى، ئۇ مالائىكىگە بۇ مالنى چوڭ بوۋىلىرىمدىن مىراس ئالدىم دېدى، مالائىكە ئۇنىڭغا يالغانچى بولساڭ ئاللاھ سېنى ئەسلى ھالىتىڭگە قايتۇرۇپ قويسۇن دېدى، ئۇنىڭدىن كېيىن مالائىكە تاز كىشىنىڭ يېنىغا بۇرۇنقى ھالىتىدە كەلدى، ئاق كېسەل كىشىگە دېگەن سۆزنىڭ ئوخشىشىنى ئۇنىڭغىمۇ دېدى، تاز كىشى مالائىكىگە ئاق كېسەل كىشىنىڭ سۆزىدەكلا جاۋاپ بەردى، مالائىكە ئۇنىڭغا يالغانچى بولساڭ ئاللاھ سېنى ئەسلى ھالىتىڭگە قايتۇرۇپ قويسۇن دېدى، ئۇنىڭدىن كېيىن مالائىكە بۇرۇنقى ھالىتىدە قارغۇنىڭ يېنىغا كەلدى، مەن مىسكىن كىشى، سەپىرىمدە يوقسۇللۇققا يولۇقتۇم، سەپىرىمنى ئاللاھنىڭ ياردىمى ئاندىن كېيىن سېنىڭ ياردىمىڭ بىلەن داۋام قىلالايمەن، كۆزىڭنى ئەسلىگە قايتۇرۇپ بەرگەن ۋە قوينى بەرگەن ئاللاھنىڭ نامى بىلەن سەندىن

سەپىرىمنى داۋام قىلىش ئۈچۈن قوي سورايمەن دېدى، قارغۇ ئۇنىڭغا شۇنداق قارغۇ ئىدىم ئاللاھ كۆزۈمنى ئەسلىگە قايتۇرۇپ بەردى، بۇ قويلاردىن قايسىنى خالىساڭ شۇنى ئالغىن خالىغىنىڭنى قويۇپ قويغىن ئاللاھ بىلەن قەسەم قىلىمەنكى بۈگۈن مەن ساڭا ئاللاھ ئۈچۈن ئالغان نەرسەڭدە قىيىنچىلىق سالمايمەن دېدى، مالائىكە ئۇنىڭغا ماللىرىڭنى ساقلىغىن ئاللاھ سىلەرنى سىنىغان ئىدى، ئاللاھ سەندىن رازى بولدى ئەمما بۇ ئىككى ھەمراھىڭغا دەر غەزەپ قىلدى دېدى. [بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى.]

ئاللاھنىڭ باشقىسىغا نىسبەت بېرىلگەن ئىسىملار شېرىك

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿فَلَمَّا آتَاهُمَا صَالِحاً جَعَلاَ لَهُ شُرَكَاء فِيمَا آتَاهُمَا﴾ الله ئۇلارغا بېجىرىم ئوغۇل پەرزەنت ئاتا قىلغان ئىدى، ئۇلارنىڭ ئەۋلادى الله قا شېرىك كەلتۈرۈپ (باتىل مەئبۇتلارغا چوقۇندى)، الله ئۇلارنىڭ شېرىك كەلتۈرگەن مەئبۇدلىرىدىن پاكتۇر.[ئەئراف 190-ئايەت]

ئىبنى ھەزىمﷺمۇنداق دېدى، ئۇلار ئاللاھنىڭ باشقىسىغا نىسبەت بېرىلگەن ئىسىملارنىڭ ھاراملىقىغا بىرلىككە كەلدى، ئۆمەرنىڭ بەندىسى، كەئبىنىڭ بەندىسى دېگەنگە ئوخشاش.

ئىبنى ئابباستىنﷺرىۋايەت قىلىنىدۇكى، ئۇ بۇ ئايەتنىڭ تەپسىرىدە مۇنداق دېگەن، ئادەم ئايالى بىلەن بىرگە بولغان ۋاقىتتا ئايالى ھامىلدار بولدى، ئۇلارنىڭ يېنىغا ئىبلىس كېلىپ مەن سىلەرنىڭ جەننەتتىكى ھەمراھىڭلار سىلەرنى ماڭا ئىتائەت قىلىشىڭلار ئۈچۈن ئۇنىڭدىن چىقاردىم، بالاڭنى مۈڭگۈزلۈك قىلىپ قويىمەن، ئۇ سېنىڭ قورسۇقىڭنى يېرىپ چىقىدۇ، ئۇنىڭغا ئابدۇل ھارىس(عبدالحارث) دەپ ئىسىم قويۇڭلار دېدى، ئۇلار ئۇنىڭغا ئىتائەت قىلغىلى

ئۇنىمىدى، كېيىن ئۇ بالا ئۆلۈك تۇغۇلدى، ئۇنىڭدىن كېيىن ئۇ يەنە ھامىلدار بولدى، ئىبلىس ئۇلارنىڭ يېنىغا كېلىپ بۇرۇنقى سۆزىنى قايتا-قايتا قىلدى، ئۇلار ئۇنىڭغا ئىتائەت قىلمىدى، بالىسى يەنە ئۆلۈك تۇغۇلدى، كېيىن يەنە ھامىلدار بولدى، ئىبلىس يەنە ئۇلارنىڭ يېنىغا كېلىپ بۇرۇنقى سۆزىنى دېدى، بۇ ۋاقىتتا بالىنىڭ مېھرى ئۇلارنى جەلىپ قىلدى، ئۇنىڭ ئىسمىنى ئابدۇل ھارىس دەپ ئاتىدى، ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿جَعَلاَ لَهُ شُرَكَاء فِيمَا آتَاهُمَا ﴾ [رواه ابن أبي حاتم.]

ئاللاھنىڭ ئىسىم-سۈپەتلىرىگە شېرىك كەلتۈرمەسلىك

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ؛ ﴿وَلِلّهِ الأَسْمَاء الْحُسْنَى فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُواْ الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَآئِهِ﴾ الله نىڭ گۈزەل ئىسىملىرى بار، الله نى شۇ (گۈزەل ئىسىملىرى) بىلەن ئاتاڭلار، الله نىڭ ئىسىملىرىنى كەلسە ـ كەلمەس قوللىنىدىغانلارنى تەرك ئېتىڭلار، ئۇلار (ئاخىرەتتە) قىلمىشلىرىنىڭ جازاسىنى تارتىدۇ.

ئىبنى ئەبى ھاتەمﷺئىبنى ئابباستىنﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، ئۇ بۇ ئايەتنىڭ تەپسىرىدە مۇنداق دېدى، (يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَآئِهِ):شېرىك كەلتۈرىدۇ. ئۇلار لاتنى ئىلاھتىن، ئۇززانى ئەزىزدىن چىقاردى،

ئاللاھقا ئەسسەلام دېيىلمەيدۇ

ئىبنى مەسئۇد ﷺ رىۋايەت قىلىدۇكى، بىز رەسۇلۇللاھنىڭ ﷺ ۋاقتىدا نامازدا السلام على الله من عباده، السلام على فلان دىسەك، رەسۇلۇللاھ بۇنداق دىمەڭلار ئاللاھ ئەسسەلامدۇر دېدى (لا تقولوا السلام على الله، فإن الله هو السلام).[مۇسلىم رىۋايىتى]

ئى ئاللاھ ئەگەر خالىساڭ مەغپىرەت قىلغىن

ئەبۇ ھۇرەيرە ﷺ رىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دېگەن، سىلەرنىڭ بىرىڭلار ئى ئاللاھ ئەگەر خالىساڭ مەغپىرەت قىلغىن ۋە رەھىم قىلغىن دېمىسۇن، ئاللاھتىن سوراشنى كەسكىن قىلسۇن، ئاللاھنى مەجبۇرلىغۇچى يوق، مۇسلىمنىڭ رىۋايىتىدە، ئاللاھقا رىغبەتنى كاتتا قىلسۇن.

بەندەم، ئەمەتىم دىمەڭلار

ئەبۇ ھۇرەيرەﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، سىلەرنىڭ بىرىڭلار رەببىڭگە تائام بەرگىن، ياكى رەببىڭگە ياردەم بەرگىن دىمىسۇن، خوجايىنىم ياكى مەۋلايىم دىسۇن، مېنىڭ بەندەم ياكى دېدىكىم دىمىسۇن، يىگىتىم، غۇلامىم ياكى قىزچىقىم دىسۇن.[بىرلىككە كېلىنگەن ھەدىس]

ئاللاھ بىلەن سورىغان كىشى قايتۇرۇلمايدۇ

ئىبنى ئۆمەرﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، ئاللاھ بىلەن پاناھلىق تەلەپ قىلغان كىشىگە پاناھلىق بىرىڭلار، ئاللاھ بىلەن سورىغان كىشىگە سورىغىنىنى بىرىڭلار، سىلەرنى چاقىرسا ئىجابەت قىلىڭلار، سىلەرگە ياخشىلىق قىلغانلارنى مۇكاپاتلاڭلار، مۇكاپاتقا بىرەر نەرسە تاپالمىساڭلار ئۇنىڭغا دۇئا قىلىپ قويۇڭلار، ھەتتا سىلەرنى مۇكاپاتلىغاندەك كۆرسۇن.[رواه أبو داود والنسائي]

ئاللاھنىڭ يۈزى بىلەن جەننەتتىنىڭ باشقىسى سورالمايدۇ

جابىرﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، ئاللاھنىڭ يۈزى بىلەن جەننەتتىنىڭ باشقىسى سورالمايدۇ. [رواه أبو داود.]

ئىشتىن كېيىن مالامەت قىلماسلىق

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ الأَمْرِ شَيْءٌ مَّا قُتِلْنَا هَاهُنَا﴾ئى مۇئمىنلەر! سەپەرگە چىققان ياكى غازاتقا چىققان قېرىنداشلىرى ھەققىدە، ئۇلار يېنىمىزدا بولغاندا ئۆلمەيتتى ۋە ئۆلتۈرۈلمەيتتى، دېگەن كافىرلارغا ئوخشاش بولماڭلار، الله بۇنى ئۇلارنىڭ دىللىرىدا ھەسرەت قىلسۇن. الله تىرىلدۈرىدۇ ۋە ئۆلتۈرىدۇ (ئۇلارنىڭ غازاتقا چىقماسلىقى ئۇلارنى ئۆلۈمدىن قۇتۇلدۇرالمايدۇ). الله قىلمىشىڭلارنى كۆرۈپ تۇرغۇچىدۇر.[ئال ئىمران 156-ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿الَّذِينَ قَالُواْ لإِخْوَانِهِمْ وَقَعَدُواْ لَوْ أَطَاعُونَا مَا قُتِلُوا﴾ (بۇ يەنە الله نىڭ) ئۇرۇشقا چىقىشنى خالىمىغان (مۇناپىقلارنى ئايرىشى ئۈچۈندۇركى، ئۇلار ئۆيلىرىدە) ئولتۇرۇپ قېرىنداشلىرىغا: «ئەگەر ئۇلار (يەنى مۇئمىنلەر) بىزگە بويسۇنغان بولسا (يەنى نەسىھىتىمىزنى ئاڭلاپ ئۇرۇشتىن قايتقان بولسا)،

ئۆلتۈرۈلمەيتتى» دېدى. (ئى مۇھەممەد! بۇ مۇناپىقلارغا) ئېيتقىنكى، «(ئەگەر ئۇرۇشقا چىقماسلىق ئۆلۈمدىن قۇتۇلدۇرىدىغان بولسا) ئۆلۈمنى ئۆزۈڭلاردىن دەپئى قىلىپ بېقىڭلار، ئەگەر (دەۋايىڭلاردا) راستچىل بولساڭلار».[ئال ئىمران168-ئايەت]

ئەبۇ ھۇرەيرەﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، ساڭا مەنپەئەتلىك نەرسىگە ھېرىسمەن بولغىن، ئاللاھتىن ياردەم تەلەپ قىلغىن، ساڭا بىرەر يامانلىق يەتسە شۇنداق ياكى مۇنداق قىلغان بولسام شۇنداق بولمايتتى دېمىگىن، لېكىن ئاللاھ تەقدىر قىلدى ئاللاھ خالىغىنىنى قىلىدۇ دېگىن، ئۇنداق دېمىسەڭ شەيتانىنىڭ ئەمىلىگە ئىشىك ئاچقان بولىسەن.[مۇسلىم رىۋايىتى]

شامالنى تىللاشتىن ئاگاھلاندۇرۇش

ئۇبەي ئىبنى كەئىبﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، شامالنى تىللىماڭلار، ئۇنىڭدىن يامانلىقنى كۆرسەڭلار ئاللاھتىن بۇ شامالنىڭ ياخشىلىقىنى، ئۇنىڭ ئىچىدىكى ياخشىلىقنى ۋە ئۇ بۇيرۇلغان ياخشىلىقنى سوراڭلار، ئاللاھتىن بۇ شامالنىڭ يامانلىقىدىن، ئۇنىڭ ئىچىدىكى يامانلىقتىن ۋە ئۇ بۇيرۇلغان يامانلىقتىن پاناھلىق سوراڭلار، (اللهم إنا نسألك من خير هذه الريح، وخير ما فيها، وخير ما أمرت به، ونعوذ بك من شر هذه الريح، وشر ما فيها، وشر ما أمرت به) [صححه الترمذي].

ئاللاھقا يامان گۇمان قىلىش كۇفۇرلۇق

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿أنفُسُهُمْ يَظُنُّونَ بِاللّهِ غَيرَ الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ هَل لَّنَا مِنَ الأَمْرِ مِن شَيْءٍ قُلْ إِنَّ الأَمْرَ كُلَّهُ لِلَّهِ﴾ غەمدىن كېيىن الله سىلەرگە ئەمىنلىك چۈشۈرۈپ بەردى، سىلەرنىڭ بىر قىسمىڭلارنى (يەنى ھەقىقىي مۇئمىنلەرنى) مۈگدەك باستى، يەنە بىر قىسمىڭلار (يەنى مۇناپىقلار) ئۆزلىرى بىلەن بولۇپ كەتتى (يەنى كۇففارلار قايتا ھۇجۇم قىلارمۇ، دەپ جان قايغۇسى بىلەن بولۇپ كەتتى)، بۇلار، جاھىلىيەت دەۋرى كىشىلىرىگە ئوخشاش، الله قا قارىتا ناتوغرا گۇمانلاردا بولدى، ئۇلار: «بىزگە الله ۋەدە قىلغان غەلىبىدىن نېسىۋە بارمۇ؟» دەيدۇ. ئېيتقىنكى، «ھەممە ئىش ھەقىقەتەن الله نىڭ قولىدا». ئۇلار ساڭا ئاشكارا قىلمايدىغان نەرسىلەرنى ئۆز ئىچىدە يوشۇرۇشىدۇ: ئۇلار: «ئەگەر بىزگە غەلىبىدىن ئازراق نېسىۋە بولسا ئىدى، بۇ يەردە ئۆلتۈرۈلمەيتتۇق» دەيدۇ. (ئى مۇھەممەد!) ئېيتقىنكى، «ئەگەر سىلەر ئۆيلىرىڭلاردا بولغان تەقدىردىمۇ (ئاراڭلاردىكى) ئۆلتۈرۈلۈشى پۈتۈۋېتىلگەن كىشىلەر چوقۇم ئۆزلىرىنىڭ ئۆلىدىغان جايلىرىغا بېرىشىدۇ (الله نىڭ قازاسىدىن قېچىپ قۇتۇلغىلى بولمايدۇ). (الله نىڭ مۇنداق قىلىشى)

كۆڭلۈڭلاردىكىنى سىناش ۋە قەلبىڭلاردىكى نەرسىلەرنى پاكلاش ئۈچۈندۇر. الله كۆڭۈللەردىكىنى (ياخشىلىق بولسۇن، يامانلىق بولسۇن) بىلگۈچىدۇر»[ئال ئىمران 154-ئايەت]

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّانِّينَ بِاللَّهِ ظَنَّ السَّوْءِ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ﴾ مۇشرىكلار الله قا قارىتا (الله رەسۇلىگە ۋە مۇئمىنلەرگە ياردەم) بەرمەيدۇ دەيدىغان يامان گۇماندا بولدى، (ئۇلار مۇئمىنلەرگە يەتسۇن دېگەن) ھالاكەت ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىگە يېتىدۇ. الله ئۇلارغا غەزەپ قىلدى، ئۇلارنى رەھمىتىدىن يىراق قىلدى، ئۇلارغا جەھەننەمنى تەييارلىدى، جەھەننەم نېمىدېگەن يامان جاي!. [فەتىھ 6-ئايەت]

ئىبنى قەييىمﷺبۇ ئايەتنىڭ تەپسىرىدە مۇنداق دېدى، ئۇ كىشى ئاللاھ رەسۇلىغا ياردەم بەرمەيدۇ، ئۇنىڭ ئىشى پات ئارىدا تۈگەيدۇ دەپ گۇمان قىلدى، بۇ مۇسىبەتنىڭ ئاللاھنىڭ ھېكمىتى، تەقدىرى بىلەن بولمىغاندەك گۇمان قىلدى، ئاللاھنىڭ ھېكمىتىنى، تەقدىرىنى ۋە رەسۇلۇللاھقا ۋەدىسىنى ھەقىقەتكە چىقىرىپ بېرىشىنى ئىنكار قىلدى، ئاللاھنىڭ ھەق دىننى بارچە باتىل دىنلار ئۈستىدىن غالىب قىلىدىغانلىقىنى ئىنكار قىلدى، مانا بۇ مۇناپىق ۋە مۇشرىكلارنىڭ

ئاللاھقا قىلغان يامان گۇمانىدۇر، بۇ سۆرە پەتھىدە بايان قىلىندى، ئاللاھقا ۋە ئۇنىڭ ھېكمىتىگە، ماختىلىشىغا ۋە راسچىل ۋەدىسىگە بۇنداق يامان گۇماننى قىلىش لايىق بولمايدۇ، كىمكى باتىل ھەق ئۈستىدىن غالىب كېلىدۇ، ھەق پات ئارىدا يوقايدۇ دەپ گۇمان قىلسا ياكى ئاللاھنىڭ قازا تەقدىرى بىلەن بولىۋاتقان ئىشلارنى ئىنكار قىلسا ياكى ئاللاھنىڭ مەدھىيەلىنىشكە ھەقلىق بولغان ھېكمەت تەقدىرى بىلەن بولغان ئىشلارنى ئىنكار قىلسا كافىرلارنىڭ گۇمانىدەك گۇماننى قىلغان بولىدۇ، كافىرلارغا جەھەننەم بولسۇن.

ئىنسانلارنىڭ كۆپىنچىسى باشقىلارنىڭ ئۇلارغا قىلغان يامانلىقلىرىدا ئاللاھقا يامان گۇمان قىلىشىدۇ، لېكىن ئاللاھنىڭ ئىسىم — سۈپەتلىرىنى ۋە ھېكمەتلىرىنى تونىغان كىشى يامان گۇمان قىلمايدۇ، يامان گۇماندا بولغانلار نەپسىگە نەسىھەت قىلسۇن، بۇ گۇناھىنىڭ مەغپىرەت بولىشى ئۈچۈن ئاللاھقا تەۋبە قىلسۇن، ئەگەر سەن ئاللاھنىڭ تەقدىرىگە خاپا-تەنە قىلساق كەلگۈسىڭ، ئاقىبىتىڭ قانداق بولىدۇ؟ نەپسىڭ ساغلاممۇ تەكشۈرۈپ باققىن.

تەقدىرنى ئىنكار قىلماسلىق

ئىبنى ئۆمەرﷺمۇنداق دېدى، جىبرىئىل قولىدا بولغان ئاللاھ بىلەن قەسەم قىلىمەنكى سىلەرنىڭ بىرىڭلار ئۇھۇت تېغىچىلىك ئالتۇننى تەقدىرگە ئىمان كەلتۈرمەي ئاللاھنىڭ يولىدا چىقىم قىلسىمۇ تەقدىرگە ئىمان كەلتۈرمىگىچە ئۇنىڭدىن قوبۇل قىلىنمايدۇ، رەسۇلۇللاھﷺ مۇنداق دېگەن، ئىمان دېگەن ئاللاھقا، ئۇنىڭ مالائىكىلىرىگە، كىتابلىرىغا، ئەنبىيا ـ ئەلچىلىرىگە، ئاخىرەت كۈنىگە ۋە تەقدىرنىڭ ياخشى يامىنىغا ئىمان كەلتۈرۈشتۇر. [رواه مسلم.]

ئۇبادە ئىبنى سامىتﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، ئىبنى ئۆمەرﷺبالىسىغا مۇنداق نەسىھەت قىلدى، ئەي ئوغلۇم ساڭا يېزىلمىغان نەرسىنىڭ ساڭا يەتمەيدىغانلىقىنى ۋە ساڭا يەتمەيدىغان نەرسىنىڭ ساڭا يېزىلمىغانلىقىنى بىلمىگەنگە قەدەر ئىماننىڭ ھالاۋىتىنى تېتىيالمايسەن، مەن رەسۇلۇللاھنىڭﷺمۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىغان ئىدىم، ئاللاھ دەسلەپتە قەلەمنى ياراتتى، ئۇنىڭغا يازغىن دېدى، قەلەم ئەي رەببىم نېمىنى يازىمەن دېدى، ئاللاھ ئۇنىڭغا قىيامەتكىچە بولىدىغان ھەر قانداق نەرسىلەرنىڭ تەقدىرىنى يازغىن دېدى، ئەي ئوغلۇم رەسۇلۇللاھنىڭﷺيەنە مۇنداق دېگەنلىكىنى

ئاڭلىغان ئىدىم، بۇنىڭدىن باشقا نەرسە ئۇستىدە ئۆلگەن كىشى بىزدىن ئەمەس.

ئىمام ئەھمەدنىڭﷺرىۋايىتىدە، ئاللاھ دەسلەپتە قەلەمنى ياراتتى، ئاللاھ ئۇنىڭغا قىيامەتكىچە بولىدىغان ھەر قانداق نەرسىلەرنىڭ تەقدىرىنى يازغىن دېدى،

ئىبنى ۋەھبىنىڭ ﷺ رىۋايىتىدە، رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دېگەن، تەقدىرنىڭ ياخشى يامىنىغا ئىمان كەلتۈرمىگەن كىشىنى ئاللاھ ئوت بىلەن كۆيدۈرىدۇ.

ئىبنى دەيلەمىﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، ئۇبەي ئىبنى كەئبىنىڭﷺ يېنىغا كېلىپ ماڭا تەقدىر توغرىسىدا سۆزلەپ بەرگىن ئۇمتكى ئاللاھ قەلبىمدىكى نەرسىنى كەتكۈزىۋەتسە ئەجەپ ئەمەس دېدىم، ئۇ سىلەرنىڭ بىرىڭلار ئۇھۇت تېغىچىلىك ئالتۇننى تەقدىرگە ئىمان كەلتۈرمەي ئاللاھنىڭ يولىدا چىقىم قىلسىمۇ تەقدىرگە ئىمان كەلتۈرمىگىچە ئۇنىڭدىن قوبۇل قىلىنمايدۇ، ساڭا يېزىلمىغان نەرسىنىڭ ساڭا يەتمەيدىغانلىقىنى ۋە ساڭا يەتمەيدىغان نەرسىنىڭ ساڭا يېزىلمىغانلىقىنى بىلگىن، ئەگەر بۇنىڭدىن باشقا نەرسە

ئۈستىدە ئۆلسەڭ جەھەننەم ئەھلىدىن بولىسەن. ئابدۇللاھ ئىبنى مەسئۇد، ھۇزەيفە ئىبنى يەمان ۋە زەيد ئىبنى سابىتتىنﵻبۇ تۇغرىسىدا سورسام ھەممىسى رەسۇلۇللاھنىڭﷺبۇ ھەدىسىنىڭ ئوخشىشىنى سۆزلەپ بەردى. [حديث صحيح رواه الحاكم في صحيحه.]

سۈرەت سىزغۇچىلار

ئەبۇ ھۈرەيرەﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ، مېنىڭ ياراتقىنىمغا ئوخشاش يارىتىشنى دەۋا قىلغان كىشىدىنمۇ زالىم كىشى بارمۇ؟ ئۇلار كىچىك چۈمۈلە يارىتىپ باقسىچۇ؟ ياكى بۇغداي ياكى ئارپا يارىتىپ باقسىچۇ؟[بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى.]

ئائىشەﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، قىيامەت كۈنى قاتتىق ئازاپقا دۇچار بولىدىغانلار (سىزغان سۈرىتىنى) ئاللاھنىڭ ياراتقىنىغا ئوخشاتقانلار.[مۇسلىم رىۋايىتى]

ئىبنى ئابباسﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھنىڭﷺمۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم، سۈرەت سىزغۇچىلارنىڭ ھەممىسى جەھەننەمدە، سۈرەتلىرىگە رەھ قىلىنىپ جەھەننەمدە بىرگە ئازاپلىنىدۇ. [مۇسلىم رىۋايىتى]

ئەبۇل ھەيياجﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، ئۇنىڭغا ئەلىﷺمۇنداق دېگەن، مەن سېنى رەسۇلۇللاھﷺمېنى ئەۋەتكەن نەرسە ئۈچۈن

ئەۋتمەيمۇ؟ سۈرەتلەرنى ئۆچۈرۈۋەتكىن، ئېگىز قوپۇرۇلغان قەبرىلەرنى تۈزلىۋەتكىن. [مۇسلىم رىۋايىتى]

قەسەمنى كۆپ قىلماسلىق

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَاحْفَظُواْ أَيْمَانَكُمْ﴾سىلەر بەرگەن ئەھدەڭلارغا ۋاپا قىلىڭلار. [مائىدە 89-ئايەت]

ئەبۇ ھۇرەيرەﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، قەسەم قىلىش تاۋار مالغا پايدىلىق ئەمما بەرىكەتنى يوق قىلىدۇ، [بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى.]

سەلمانﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، ئۈچ تۈرلۈك كىشىگە ئاللاھ سۆز قىلمايدۇ، پاكىزلىمايدۇ ۋە ئۇلارغا ئەلەملىك ئازاپ بار، زىناخور قېرى، مۇتەكەببىر كەمبەغەل، دائىم قەسەم بىلەن سودا سېتىق قىلىدىغان سودىگەر. [رواه الطبراني بسند صحيح.]

ئۆمران ئىبنى ھۇسەيىنﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، ئۈممىتىمنىڭ ئەڭ ياخشىسى مېنىڭ زامانىمدىكىلەر،

ئۇنىڭدىن كېيىن ئۇنىڭغا ياندىشىدىغانلار، ئۇنىڭدىن كېيىن ئۇنىڭغا ياندىشىدىغانلار، ئۇنىڭدىن كېيىن گۇۋاھلىق تەلەپ قىلىنمىسىمۇ گۇۋاھلىق بېرىدىغان، خىيانەت قىلىدىغان ئامانەتكە ۋاپادار بولمايدىغان، نەزرە قىلىپ ۋاپا قىلمايدىغان قوۋم كېلىدۇ ئۇلارنىڭ ئارىسىدا دۇنيا سەۋەبلىرىگە تايىنىۋېلىش ئاشكارە بولىدۇ. [مۇسلىم رىۋايىتى]

ئىبنى مەسئۇدﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، ئۈممىتىمنىڭ ئەڭ ياخشىسى مېنىڭ زامانىمدىكىلەر، ئۇنىڭدىن كېيىن ئۇنىڭغا ياندىشىدىغانلار، ئۇنىڭدىن كېيىن ئۇنىڭغا ياندىشىدىغانلار، ئۇنىڭدىن كېيىن گۇۋاھلىقى قەسىمىگە، قەسەم قىلىشى گۇۋاھلىقىغا ئىلگىرى بولىدىغان قوۋم كېلىدۇ. [بۇخارى رىۋايىتى]

ئىبراھىمﷺمۇنداق دېدى، بىز كىچىك بولساقمۇ ئۇلار بىزنى گۇۋاھلىق ۋە ئەھدە ئۈستىدە (تەربىيلەش ئۈچۈن)ئۇراتتى.

ئاللاھ ۋە ئۇنىڭ رەسۇلىنىڭ ئەھدىسىنىڭ مۇھىملىقى

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَأَوْفُواْ بِعَهْدِ اللّهِ إِذَا عَاهَدتُّمْ وَلاَ تَنقُضُواْ الأَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا﴾ سىلەر ئەھدە تۈزۈشكەنلىرىڭلاردا ، الله نىڭ ئەھدىگە ۋاپا قىلىڭلار، قەسەمىڭلارنى (الله نىڭ نامىنى تىلغا ئېلىپ) پۇختىلىغاندىن كېيىن بۇزماڭلار، چۈنكى سىلەر الله نى گۇۋاھچى قىلدىڭلار. شۈبھىسىزكى، الله قىلمىشىڭلارنى بىلىپ تۇرىدۇ.[نەھل 91-ئايەت]

بۇرەيدەﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھ ﷺ ھەر قانداق قوشۇننىڭ قوماندانىغا ئاللاھقا تەقۋالىق قىلىشقا، يېنىدىكى مۇسۇلمانلارغا ياخشىلىق قىلىشقا نەسىھەت قىلىپ مۇنداق دەيتتى: «ئاللاھ يولىدا ئاللاھنىڭ ئىسمى بىلەن جەڭ قىلىڭلار، ئاللاھقا كافىر بولغانلارغا ئۇرۇش قىلىڭلار، جەڭ قىلىڭلار، غەنىيمەتنى ئوغۇرلىماڭلار، ئالدامچىلىق قىلماڭلار، ئۆلۈكلەرنىڭ سۈرەتلىرىنى ئۆزگەرتمەڭلار، كىچىك بالىلارنى ئۆلتۈرمەڭلار. دۈشمىنىڭلار بولغان مۇشرىكلارنى ئۇچراتساڭلار، ئۇلارنى ئۈچ نەرسىگە دەۋەت قىلىڭلار. ئۇنىڭ قايسىسىنى قوبۇل قىلسا ئۇلاردىن قوبۇل قىلىپ قولۇڭلارنى يىغىڭلار. ئالدى بىلەن ئىسلامغا چاقىرىڭلار، ئىجابەت قىلسا، قوبۇل قىلىپ

قولۇڭلارنى يېغىڭلار. دىياردىن مۇھاجىرلار دىيارىغا ھىجرەت قىلىشقا دەۋەت قىلىڭلار، شۇنداق قىلسا مۇھاجىرلارغا بولغان پايدا زىياننىڭ ئۇلارغىمۇ تەڭ بولىدىغانلىقىنى خەۋەر قىلىڭلار. مۇھاجىرلار دىيارىغا كەلمىسە، مۇسۇلمانلار ئاممىسىغا ئوخشاش مۇئامىلە قىلىنىدىغانلىقىنى خەۋەر قىلىڭلار. مۇئمىنلەرگە جارى بولغان ئاللاھنىڭ ھۆكۈمى ئۇلارغىمۇ جارى بولىدۇ، مۇسۇلمانلار بىلەن جىھاد قىلمىسا ئولجا غەنىيمەت تەقسىم قىلىنمايدۇ. بۇنىڭغا ئۇنىمىسا جىزيە تۆلەشكە دەۋەت قىلىڭلار، ئىجابەت قىلسا قوبۇل قىلىپ قولۇڭلارنى يېغىڭلار. بۇنىڭغىمۇ ئۇنىمىسا، ئاللاھدىن ياردەم تەلەپ قىلىپ ئۇلارغا ئۇرۇش قىلىڭلار. سېپىل ئەھلىنى مۇھاسىرگە ئېلىۋېلىپ ئۇلارنى ئاللاھنىڭ ۋە ئۇنىڭ نەبىيىنىڭ ئەھدىسىدە قىلماقچى بولساڭ ئۇلارنى ئاللاھنىڭ ۋە ئۇنىڭ نەبىيىنىڭ ئەھدىسىدە قىلمىغىن لېكىن ئۆزۈڭنىڭ ۋە ھەمراھلىرىڭنىڭ ئەھدىسىدە قىلغىن، سىلەرگە ئاللاھنىڭ ۋە ئۇنىڭ رەسۇلىنىڭ ئەھدىسىنى بۇزۇشتىن ئۆزۈڭلارنىڭ ئەھدىسىنى بۇزۇش يەڭگىلدۇر، [رواه مسلم.]

ئاللاھقا قەسەم قىلىش

جۇندۇپ ئىبنى ئابدۇللاھﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھﷺ مۇنداق دېگەن، بىر كىشى ئاللاھ پالاننى مەغپىرەت قىلمايدۇ دېدى، ئاللاھ مۇنداق دېدى، ئۇ كىشى قانداقمۇ مېنىڭ ئۇنى مەغپىرەت قىلمايدىغانلىقىمغا قەسەم قىلسۇن؟ ئۇنى مەغپىرەت قىلدىم ئەمما سېنىڭ ئەمىلىڭنى بىكار قىلىۋەتتىم [رواه مسلم.]

ئاللاھ بىلەن مەخلۇقاتلارغا شاپائەت تەلەپ قىلىنمايدۇ

جۇبەيىر ئىبنى مۇتئىمﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، ئەئرابى رەسۇلۇللاھنىڭﷺ يېنىغا كېلىپ مۇنداق دېدى، ئەي رەسۇلۇللاھ جان ھالقۇمغا يەتتى، ئەھلى – باللار ئاچلىقتا قالدى، ماللار ھالاك بولدى رەببىڭدىن بىزگە سۇ تەلەپ قىلغىن، ئاللاھ بىلەن ساڭا شاپائەت تەلەپ قىلىمىز، سەن بىلەن ئاللاھقا شاپائەت تەلەپ قىلىمىز، رەسۇلۇللاھ (سبحان الله! سبحان الله!) دېدى، ھەممىشە تەسبىھ ئوقۇدى ساھابىلار ئۇنىڭ يۈزىدىكى ئالامەتنى تونىدى، رەسۇلۇللاھﷺ ۋاي ئىست ئاللاھنى بىلەمسىلەر؟ ئاللاھ بۇنىڭدىن كاتتا بۈيۈكتۇر، ئاللاھ بىلەن مەخلۇقاتلىرىدىن بىرەرسىگە شاپائەت تەلەپ قىلىنمايدۇ. [رواه أبو داود.]

رەسۇلۇللاھنىڭ تەۋھىدنى ھىمايە قىلىشى، شىرىكنىڭ يوللىرىنى تاقىۋېتىشى

ئابدۇللاھ ئىبنى شەخىيرﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، بەنى ئامىر ئەلچىلىرى رەسۇلۇللاھنىڭﷺيېنىغا كەلدى، ئۇلار سەن بىزنىڭ سەييىدىمىز دېدى، رەسۇلۇللاھ (السيد) ئاللاھدۇر دېدى، سەن بىزنىڭ ئەۋزىلىمىز، ھەم سەن بىزدىن كۆچلۈكراق دىدۇق، ئۇ شۇنىڭدەك سۆزلەرنى دىمەڭلار سىلەرنى شەيتان ۋەسۋەسە قىلىپ قويمىسۇن دېدى. [رواه أبو داود بسند جيد.]

ئەنەسﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، كىشىلەر ئەي رەسۇلۇللاھ سەن بىزنىڭ ياخشىمىز ۋە ياخشىمىزنىڭ ئوغلى، سەييىدىمىز ۋە سەييىدىمىزنىڭ ئوغلى دېيىشتى، رەسۇلۇللاھ ئەي ئىنسانلار شۇنداق سۆزلەرنى قىلىسىلەرمۇ؟ شەيتان سىلەرنى ۋەسۋەسە قىلمىسۇن، مەن مۇھەممەد، ئاللاھنىڭ بەندىسى ۋە ئۇنىڭ رەسۇلى بولىمەن، مېنىڭ ئورنۇمنى ئاللاھ مېنى كۆتۈرگەن ئورۇننىڭ ئۈستىدە كۆتۈرۈۋەتمەڭلار دېدى[رواه النسائي بسند جيد.]

ئاللاھنى تونۇش

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ﴾ ئۇلار الله نى ھەقىقىي رەۋىشتە تونۇمىدى. قىيامەت كۈنى زېمىن پۈتۈنلەي الله نىڭ چاڭگىلىدا بولىدۇ، ئاسمانلار الله نىڭ ئوڭ قولىدا قاتلىنىپ تۇرىدۇ، الله ئۇلار (يەنى مۇشرىكلار) نىڭ شېرىك كەلتۈرگەن نەرسىلىرىدىن پاكتۇر ۋە ئۈستۈندۇر. [زۇمەر57-ئايەت]

ئىبنى مەسئۇد ﷺ رىۋايەت قىلىدۇكى، يەھۇدىلارنىڭ ئالىملىرىنىڭ بىرى رەسۇلۇللاھنىڭ ﷺ يېنىغا كېلىپ مۇنداق دېدى، ئەي مۇھەممەد بىز تەۋراتتا تاپتۇقكى ئاللاھ ئاسمانلارنى بىر بارمىقىدا قىلىدۇ، زېمىنلارنى بىر بارمىقىدا قىلىدۇ، دەرەخلەرنى بىر بارمىقىدا قىلىدۇ، سۇلارنى بىر بارمىقىدا قىلىدۇ، زېمىننىڭ ئاستىدىكى نەرسىلەرنى مەخلۇقاتلىرىنىڭ قالغانلىرىنى بىر بارمىقىدا قىلىدۇ، مەن پادىشاھدۇرمەن دەيدۇ، رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇ ئالىمنىڭ سۆزىنى تەستىقلىغانلىقتىن كۈلۈپ كەتتى ھەتتا ئېغىز چىشلىرى كۆرۈلۈپ قالدى، بۇ ئايەتنى تىلاۋەت قىلدى، (وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ)

مۇسلىمنىڭ رىۋايىتىدە تاغلارنى، دەرەخلەرنى بىر بارمىقىدا قىلىدۇ ئۇلارنى تىترىتىپ تۇرۇپ مەن ئاللاھ، مەن پادىشاھدۇرمەن دەيدۇ،

بۇخارىنىڭ رىۋايىتىدە ئاسمانلارنى بىر بارمىقىدا قىلىدۇ، سۇنى ۋە زېمىننى بىر بارمىقىدا قىلىدۇ، قالغان مەخلۇقاتلىرىنى بىر بارمىقىدا قىلىدۇ. [بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى.]

ئاللاھ ئاسمانلارنى قىيامەت كۈنى قاتلايدۇ، ئۇلارنى ئوڭ قولى بىلەن تۇتىدۇ، مەن پادىشاھدۇرمەن، مەن جەبباردۇرمەن دەيدۇ، يەتتە قات زېمىننى قاتلايدۇ، ئۇلارنى سول قولى بىلەن تۇتىدۇ، مەن پادىشاھدۇرمەن، مەن جەبباردۇرمەن، مۇتەكەببىرلەر قېنى دەيدۇ. [مۇسلىم رىۋايىتى]

ولمسلم عن ابن عمر مرفوعاً: (يطوي الله السماوات يوم القيامة، ثم يأخذهن بيده اليمنى، ثم يقول: أنا الملك، أين الجبارون؟ أين المتكبرون؟ ثم يطوي الأرضين السبع ثم يأخذهن بشماله، ثم يقول: أنا الملك، أين الجبارون؟ أين المتكبرون.

ئىبنى ئابباسﷺمۇنداق دەيدۇ، يەتتە قات ئاسمان، يەتتە قات زېمىن رەھماننىڭ ئالقىنىدا بىرىڭلارنىڭ قولىدىكى كىچىك چۆمۈلگە ئوخشايدۇ.

ئىبنى زەيد ئاتىسىدىن رىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، يەتتە قات ئاسمان كۇرسىنىڭ ئالدىدا قالقانغا تاشلانغان يەتتە دەرھەمگە ئوخشايدۇ.

ئەبۇ زەر مۇنداق دەيدۇ، رەسۇلۇللاھنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم، كۇرسى ئەرشنىڭ ئالدىدا زېمىننىڭ تۈزلەڭلىكىدە تاشلانغان تۆمۈر ھالقىغا ئوخشايدۇ، [ئىبنى جەرىر رىۋايىتى]

ئىبنى مەسئۇدﷺرىۋايەت قىلىدۇكى، ئۇ مۇنداق دېگەن، دۇنيا ئاسمىنى بىلەن زېمىن ئارلىقىدىكى مۇساپە بەشيۈز يىللىق مۇساپە كېلىدۇ، ھەر ئاسماننىڭ ئارلىقى بەشيۈز يىللىق مۇساپە كېلىدۇ، يەتتىنچى ئاسمان بىلەن كۇرسىنىڭ ئارلىقى بەشيۈز يىللىق مۇساپە كېلىدۇ، كۇرسى بىلەن سۇنىڭ ئارلىقى بەشيۈز يىللىق مۇساپە كېلىدۇ، ئەرش سۇنىڭ ئۈستىدە، ئاللاھ ئەرشنىڭ ئۈستىدە سىلەرنىڭ ئەمەللىڭلار ئاللاھقا مەخپىي قالمايدۇ. [أخرجه ابن مهدي عن حماد

بن سلمه عن عاصم عن زر عن عبدالله ورواه بنحوه عن المسعودي عن عاصم، عن أبي وائل، عن عبد الله. قاله الحافظ الذهبي]

ئاbbاسﷺ رىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھﷺمۇنداق دېگەن، ئاسمان بىلەن زېمىنىنىڭ ئارلىقىدىكى مۇساپىنى بىلەمسىلەر؟ دېدى، بىز الله ورسوله أعلم دېدۇق، رەسۇلۇللاھﷺئاسمان بىلەن زېمىنىنىڭ ئارلىقىدىكى مۇساپە بەشيۈز يىللىق مۇساپە كېلىدۇ، ھەر ئاسمان بىلەن ئاسماننىڭ ئارلىقىدىكى مۇساپە بەشيۈز يىللىق مۇساپە كېلىدۇ، يەتتىنچى ئاسمان بىلەن ئەرشنىڭ ئارلىقىدا دېڭىز بار ئۇنىڭ ئاستى بىلەن ئۈستىنىڭ مۇساپىسى ئاسمان زېمىنىنىڭ ئارلىقىدىكى مۇساپىدەك كېلىدۇ، ئاللاھ شۇنىڭ ئۈستىدە ئادەم باللىرىنىڭ ئەمەللىرى ئۇنىڭغا مەخپى قالمايدۇ.[أخرجه أبو داود وغيره.]

والله سبحانه وتعالى أعلم.

والحمد لله رب العالمين، وصلى الله وسلم على نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين.

ئىبراھىم مىللىتى نەشرىياتىدىن تارقىتىلغان مەنھەج كىتابلىرى

1-تەۋھىدنى تاشلىغۇچىنىڭ كافىرلىقى ھەققىدىكى پايدىلىق رىسالە.

2-مۇشرىكلارنى دوست تۇتقۇچىنىڭ ھۆكۈمى توغرىسىدىكى دەلىللەرۋە ئىمانىنىڭ ئەڭ مۇستەھكەم تۇتقىسى.

3-ئاللاھنىڭ مۇۋەھھىد قوشۇنىغا ياردەم بېرىش ۋە مۇشرىكلار ھەققىدە دەتالاش قىلغۇچىلارغا رەددىيە.

4-جاھىلىيەت مەسىلىلىرى.

5-شۇبھىلەرنى ئېچىش.

6-ئۈچ مۇھىم ئاساس، ئالتە مۇھىم ئاساس ۋە تۆت مۇھىم قائىدە.

7-مۇرتەدلەرنى ۋە تۇركلەرنى دوست تۇتۇشتىن قۇتۇلۇش يولى.

8-كەسكىن دەلىللەر.

9-ئەر-ئايال مۇسۇلمان بىلىشى ئەڭ زۆرۈر بولغان ۋاجىباتلار.

10-ئەھلى سۈننەت ۋەلجامائەت ئەقىدىسى.

11-ئىتائەتتىكى شېرىكتىن ئاگاھلاندۇرۇش.

12-رومىيەدىن تاللانما.

13-جۇڭگودىكى كافىرلارنى ئۆلتۈرىڭلار.

14-جەننەت ۋە ھۆر ئاشىقلىرىنى جەڭگاھلارغا قىزىقتۇرۇش يوللىرى.

15-تەۋھىد

ئاللاھقا ھەمدە ئېيتىش بىلەن تاماملايمىز

باتىل دىنلاردىن ھەق دىنغا بۇرالغۇچى
ئىبراھىمنىڭ دىنغا ئەگەشكىن

ئىبراھىم مىللىتى نەشرىياتى

ئبراهيم مللتى نەشرياتى